

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Pyrrhocactus glaucescens

Foto: S. Kooij

ISSN 0039-4467

67ste JAARGANG
No. 7/8
JULI-AUGUSTUS 1988

Phyllo-sofie

P. VAN VEEN

Terugkomend van een fijne vakantie treft u alweer een nieuwe aflevering van uw lijfblad "Succulenta" aan. Snel wordt dit doorgebladerd en van sommige artikelen denkt U: dit wil ik nog wel eens op mijn gemak doorlezen. Andere uiteenzettingen hebben uw belangstelling in mindere mate. Dit is natuurlijk, want er is gelukkig geen redakteur van enig tijdschrift te vinden, die iedere lezer voor 100% tevreden kan stellen.

Naar mijn mening is ons maandblad bestemd voor het doorsnee-lid en dat is nu juist het lid, dat zich aan iedere omschrijving onttrekt. Men kan wel vaststellen, hoe hij waarschijnlijk niet is. Hij zal geen leek zijn, doch een zekere belangstelling hebben voor succulente planten. Anders zou hij de 67e jaargang van ons aller "Succulenta" niet ontvangen. Hij is geen wetenschapper, soortenjager of specialist met betrekking tot een bepaalde succulente plantenfamilie, want deze mensen zijn het milieu van de familie Doorsnee al lang gepasseerd. Toch zijn ze over het algemeen trouwe leden van onze vereniging en zijn zij het vaak, die door hun publikaties hun steentjes bijdragen tot het in stand en op peil houden van ons tijdschrift. Soms schieten zij hierbij hun duel wel eens voorbij en ze realiseren zich dan kennelijk niet, dat de meerderheid van onze leden dergelijke ontboezemingen ijverig overslaat. Enkele voorbeelden ter illustratie, waarbij ik vooropstel, dat deze niet uit ons blad afkomstig zijn. Ik vond ergens een uiteenzetting (rijk geïllustreerd) over de structuurverschillen van de zaadhuiden, zoals die tevoorschijn komen op REM-foto's bij vergrotingen van 100-500 maal. Wetenschappelijk wellicht uiterst interessant en instruktief, doch ons gemiddelde lid interesseert het geen lor omdat hij a) zelf geen REM-foto's kan maken; b) de resultaten van dergelijke foto's niet op de juiste wijze kan interpreteren en c) het belang en de noodzaak ervan niet inziet. Derhalve niet geschikt voor opname in "Succulenta".

Ergens anders vind ik het verhaal van een verzamelaar, die in Mexico ten oosten van Santiago Papasquiaro op de weg naar Chinacates een cactussoort vindt, die volgens hem nog nooit is beschreven. Er wordt een mooie Latijnse naam aan gegeven, er volgt (ook al in het Latijn) een uitvoerige beschrijving van de plant en alle details ervan onder vermelding, waar het holotype is gedeponerd en daarna volgt hetzelfde verhaal in de moedertaal van de auteur. Fantastisch, wat die man gepresteerd heeft. We nemen er graag onze pet voor af, maar is een dergelijk bericht geschikt om daarmee de kostbare pagina's van "Succulenta" te vullen? Mijn antwoord is: neen.

Tenslotte een voorbeeld van een opbouwend schrijven van een groot botanicus, nl. L. Benson, die een boek van 1044 pagina's schreef, getiteld "The cacti of the United States and Canada", waaruit ik met eigen woorden iets citeer. Hij vertelt, dat een soort esdoorn (*Acer negundo*) in Amerika algemeen voorkomt in het oosten, het midden-westen en zuiden, doch ook in Californië en in de Rocky Mountains. In al deze gebieden, die een enorme oppervlakte in de USA beslaan, zijn wel kleine verschillen bij deze esdoorns te constateren, waardoor vroeger de namen *A. californicum*, *A. interius* en *A. texanum* ontstonden, doch hij zegt: mensen, laten we deze boom nu als één soort beschouwen, nl. *Acer negundo* met de bovengenoemde variëteiten. Dan weet iedereen, over welke plant we het hebben. De hooggeleerde streeft hier dus bewust naar vereenvoudiging en als wij dat ook doen, bereiken we een goed niveau van "Succulenta".

Pyrrhocactus glaucescens Ritt.

S. KOUIJ

Naast de in de verzamelingen van oudsher bekende *Pyrrhocactus floccosus* is er een tweetal nauwverwante soorten bekend: *P. echinus* en *P. glaucescens*. *P. echinus* en *P. glaucescens* lijken sterk op elkaar, maar met name door de blauwere kleur van de epidermis van *P. glaucescens* kan men deze toch goed onderscheiden van *P. echinus*, die een veel groenere epidermis heeft.

P. glaucescens werd in 1956 door Ritter gevonden in de Noordchileense kuststrook bij El Cobre. Toen Ritter in 1956 zijn ontdekking deed trof hij op de type-vindplaats talrijke verdorde plantenresten aan. Tot wel een kilometer landinwaarts was door de heersende droogte praktisch geen levend exemplaar meer te vinden. Op hogere gedeeltes meer landinwaarts vond Ritter nog enige levende planten; door de tegen de bergen waarop de planten groeiden optrekkende nevels, konden de planten voldoende vocht ontvangen om in leven te blijven.

Volgens de boeken zouden Pyrrhocactussen niet echt moeilijk in cultuur zijn. Toch is dit maar ten dele waar. De Chileense planten houden absoluut niet van natte voeten en stellen een luchtig grondmengsel zeer op prijs. Het zijn perfecte planten om op lava te kweken; de groei wordt dan bijzonder compact en "hard". De bloeibaarheid wordt door lava niet negatief beïnvloed. Een tweede voordeel van lava voor deze planten is de mate van droogte in de winter. Ervaring met deze planten leerde mij dat het elk jaar ompotten — op welk substraat dan ook — beslist moet worden afgeraden. Enkele jaren van rust in de wortels doet de planten eerder goed dan kwaad. Zaaïen geeft geen echte problemen, al moet men oppassen dat men de zaisels goed lucht na het ontkiemen en beslist niet laat ontkiemen bij een temperatuur van meer dan 20 °C. *P. floccosus* en aanverwante soorten smeulen, zo is mijn ervaring, tamelijk snel weg bij al te hoge temperaturen. Zo lang temperatuur en vochtigheid van de lucht in goede balans zijn geven de zaailingen een zeer voorspoedige groei te zien. Af te raden valt het verspenen in het eerste jaar. Ik heb ervaren dat te vroeg verspenen van Pyrrhocactussen snel kan leiden tot grote verliezen. Zaaïen in diepe bakken geeft een bijzonder goed resultaat.

Door de relatief lage ontkiemingstemperatuur zijn de soorten uit het geslacht *Pyrrhocactus* ook voor "huiskamer"-liefhebbers eenvoudig uit zaad te vermeerderen.

Lichte schaduw in de zomer verlangen alle Pyrrhocactussen, alsmede goed water en frisse lucht, met een groeipauze in de heetste maanden van het groeiseizoen. In de winter droog houden.

Ritter beschreef *Pyrrhocactus glaucescens* in 1963 in het tijdschrift *Taxon*. Backeberg meende dat de soort bij *Neochilenia* behoorde en veranderde in hetzelfde jaar de naam dienovereenkomstig. In 1966 zagen Donald en Rowley het weer anders; zij degradeerden het taxon tot variëteit van *Neoporteria eriocephala*. Uit Ritters beschrijving van *P. glaucescens* (FR 538) zijn de belangrijkste kenmerken overgenomen:

De plant spruit niet, is eerst bolvormig en wordt later iets langgerechter, 4-6 cm in diameter; epidermis blauwgroen; de wortel is een kleine, konische witte penwortel.

Ribben 13-14, 5-8 mm hoog, met diepe groeven, knobbels van boven vlak, naar onder toe uitlopend in een stompe kin van enkele millimeters lang. De areolen zitten op de knobbels, zijn enigszins verzonken, ovaal, 3-5 mm lang, voorzien van kort wit vilt; de onderlinge afstand op de rib is ca. 8 mm.

De doorns zijn zwart, later vergrijzend, recht. Randdoorns 8-13, naaldvormig, geplaatst in een cirkel, half naar buiten gericht, 7-20 mm lang, de onderste zijn de fijnste en tevens de kortste; afwezig zijn de voor *P. floccosus* kenmerkende lange witte haren. Middendoorns 1-4, sterker, afstaand, 15-30 mm lang, de 3 bovenste vaak tussen de randdoorns. Alle doorns zijn direct in de nieuwgroei aanwezig.

De bloem is 25-33 mm lang, bij volle opening 15-25 mm breed, reukloos.

De kroonbladen zijn 9-15 mm lang, 2-6 mm breed, min of meer spatelvormig, van boven afgerond tot kort toegespitst, van onder recht opstaand, zich naar boven trechtervormig uitspreidend, de binnenste wit tot rose, de buitenste met een purperrode middenstreep. De stamper is karmijnkleurig.

Groeneveld 5, 2203 BP Noordwijk

* *
*

Parodia's in Noord-Argentinië Expedities van het echtpaar Piltz tussen 1976 en 1980

(Slot)

W. WESKAMP

Verder naar het noorden, rond Santa Rosa (2000 m) groeit een vorm van *Parodia piltziorum* (P59a) en iets hoger nog een andere vorm (P59b), beide deels met gehaakte middendoorns. Beide populaties zijn mijns inziens alleen maar standplaatsvormen van de typesoort. De meest noordelijke populatie vond Piltz bij Angastaco (P227). Het lichaam van de planten hier is korter, meer afgeplat bolvormig en warrig bedoorn. De vraag of hier reeds een afsplitsing moet plaatsvinden, kan pas later gesteld worden.

In deze vormengroep hoort ook de al eerder genoemde *Parodia* P145 uit de omgeving van Amaicho del Valle. Ze groeit zuilvormig zoals die van San Carlos maar is slanker en heeft zowel rechte als gehaakte doorns. Door haar meestal zwarte bedoorning is deze plant zeer mooi. Ik beschouw haar als een variëteit van *P. piltziorum*.

Parodia malyana (P128)

Foto: J. Piltz

Parodia kilianana Foto: Babo

Een mooie plant is ook de roodbedoornde Parodia P169 uit de Quebrada de Cafayate. Was dit de plant die door Ritter beschouwd werd als *P. sanagasta*? Ik bezit deze importen echter pas sinds kort zodat ik daarover, net als enige andere soorten uit 1980, nog geen uitspraken durf te doen.

Tussen Cafayate en Alemania (1300 m) werd de door Rausch gevonden en door Backeberg beschreven *P. microsperma* var. *cafayatensis* opnieuw verzameld. Ik heb deze variëteit, waarvan nog een populatie werd gevonden bij La Vina, ingedeeld bij *P. tuberculosi-costata*. Beide vondsten dragen het verzamelnummer P56.

Ten zuiden van Molinos vonden ze dan de eerste Protoparodia (P155). We hadden nooit gedacht dat ze zo zuidelijk zou voorkomen. Het is de door Brandt beschreven *P. muhrii*, die volgens zijn gegevens echter voorkomt bij Potrero op de vindplaats van *P. variicolor*. Er wordt hier nogmaals op gewezen dat *P. muhrii*, *P. rauschii* en *P. variicolor* behoren tot de vormengroep rond *P. aureicentra*. Zij behoren aldus tot de verst naar het zuiden doorgedrongen Protoparodia's. Deze planten vallen op door de grote, rode, holle vruchten. (n.v.d.v.: de vruchten zien er soms uit zoals die van *Islaya*). Deze holle vruchten vinden we vreemd genoeg alleen terug bij soorten van het ondergeslacht *Obtextospermae* (o.a. *P. ayopayana*); hun groeiplaatsen liggen echter in het uiterste noorden van het verspreidingsgebied van het geslacht *Parodia*. Samen met deze *P. muhrii* groeit weer een gladzadige soort, waarvan echter maar weinig exemplaren gevonden konden worden. Opheldering ervan was dan ook niet mogelijk.

Over Molinos ging de reis verder naar het gebied rond Cachi waar de soorten dicht bij elkaar groeien. Reeds in 1976 werd in de onmiddellijke omgeving van de plaats Cachi op 2200 m *Parodia* P62 verzameld. Het is de door Ritter vermelde *P. heteracantha* FR926, die samen met *P. rauschii* (P63) voorkomt. Deze plant werd ook door Rausch ontdekt, en door Backeberg, met een verkeerde groeiplaats, als *P. kilianana* gepubliceerd. Rond deze soort bestaan nog steeds wat onduidelijkheden. In het Kakteenlexikon wordt zij met *P. dichroacantha* geïdentificeerd maar van *P. dichroacantha* is inmid-

Parodia pluricentralis (P169) Foto: Babo

Parodia horrida (P59) Foto: J. Piltz.

dels de juiste standplaats bekend. Onomstreden is echter de vindplaats bij Cachi en ook dat de daar voorkomende planten in habitus overeenkomen met de beschrijving van Backeberg. Afwijkend blijft nog steeds de bloemkleur, die aangegeven werd als oranje tot steenrood. Mijn planten bloeien alle geel. Ik moet echter toegeven dat ik ter vergelijking alleen planten ter beschikking heb, gewonnen uit FR926 zaden; de importen uit de verzamelreis februari/maart 1980 bloeien nog niet. Misschien wordt dit probleem ook binnenkort opgelost.

Aangezien Rausch mij eens schreef dat hij ook ten westen van Cachi dezelfde planten had gevonden werd door het echtpaar Piltz de gehele omgeving grondig uitgekamd. Daardoor vonden ze bij Cachi Adentro nog een populatie van *P. rauschii* en ook hier groeit ze weer samen met een gladzadige, rood-bloeiende soort (P228). Interessant is dat men vanaf de groeiplaats van *P. kilianana* de groeiplaats van deze P228 kan zien. In vogelvlucht is het maar 1 km. Hierdoor lijkt genenuitwisseling mogelijk maar er werden toch geen hybriden gevonden. Terwijl *P. kilianana* zeer moeilijk ergens in te delen is (misschien nog het best in de reeks van *P. uhligiana*), is Parodia P228 duidelijk een telg uit de groep van *P. catamarcensis*. De taxa van deze soortenrijke tak uit het ondergeslacht Parodia, waartoe ook *P. dichroacantha* behoort, komen voor in het gehele verspreidingsgebied.

Bij Rumihuasi, noordwestelijk van Cachi (2600 m), groeit nog een vorm van *P. rauschii* (P63a). Parodia P65, gevonden aan de weg naar Poma, in de omgeving van Potrero, is de door mij beschreven *P. lohaniana*. Hiermee groeit samen *P. variicolor* (P66). Tenslotte werd dan nog, tussen Cachipampa en Cuesta de Obispo (3300 m), de door Backeberg ontdekte *P. aureicentra* opnieuw verzameld.

Naar het noorden, naar Tilcara, provincie Jujuy, waren ze ook in 1976 gegaan. In de Quebrada de Juella vond men twee populaties (P69 en P69a) en iets zuidelijker, in de Quebrada de Purmamarca, de populatie P69b. Het zijn alle vormen van *P. tilcarensis* die tot Protoparodia behoort. In 1980 werd deze verzameltrip herhaald en tussen Volcan en Tumbaya vond men de eveneens tot de *P. tilcarensis*-groep behorende *P. setosa* (P171). Deze planten lijken wel met krijt overpoederd.

Ten zuiden van Humahuaca, bij Uquia, werd nog een vorm van *P. maassii* (P237) gevonden. Dit is dan tevens de meest zuidelijk doorgedrongen soort. Gladzadige soorten komen hier niet meer voor. De laatste vertegenwoordigers van deze soorten hier in het noorden, zoals *P. mutabilis*, *P. aureispina* en *P. betaniana*, vinden we noordoostelijk van de stad Salta ongeveer bij Mojotor en Betania. Hierop komt ook weer een uitzondering voor. Het zijn de planten door Piltz gevonden in het zuiden van de provincie Jujuy (600 m) en als P239 gecatalogiseerd. Het kan hier mogelijkerwijze gaan om de door Backeberg beschreven *P. fuscato-viridis*, die volgens hem hier moet voorkomen.

Op de terugreis in 1980 werd aan de oostzijde van de Andes, even ten zuiden van de stad Salta (1100 m) Parodia P235 gevonden. Deze planten kan ik niet thuisbrengen. De tot 30 mm lange middendorens zijn in de schedel bruin tot matzwart, later worden ze bijna wit met donkere, rechte tot zwak gekromde punten. Voorwaar prachtige planten.

Parodia P247 komt voor in de omgeving van Trancas, provincie Salta. Gezien de habitus is het de door Brandt beschreven *P. weberiana*, waarvan hij geen groeiplaats opgeeft. Voor deze plant worden zowel gele als oranje bloemen vermeld zodat de rode bloemen van P247 niet in tegenspraak met de originele beschrijving zijn.

Tot slot moet nog een laatste vondst bij San Jose de Escalchi vermeld worden op 2230 m. Het is een vorm van *P. aureicentra* (P252). Een perfecte onderverdeling, zoals wij die zo graag zouden willen, zal ook in het geslacht *Parodia* niet te bereiken zijn. Het staat echter onomstotelijk vast dat de vondsten van het echtpaar Piltz op hun vier verzamelreizen ons een prachtig stuk vooruit hebben geholpen.

Literatuur:

- Ritter F.: Kakteen in Südamerika, II: 431. Selbstverlag Spangenberg, 1980.
Weskamp W.: *Parodia catamarcensis* Backeberg K.u.a.S. 29 (6): 149-150, 1978.
Ritter F.: Kakteen in Südamerika II: 428-429, Selbstverlag Spangenberg, 1980.
Ritter F.: Kakteen in Südamerika II: 425-426, Selbstverlag Spangenberg, 1980.
Weskamp W.: *Parodia piltziorum* spec. nov., Kakt. and. Sukk. 31 (7): 202-203, 1980.
Backeberg C.: Das Kakteënllexikon, 3. Auflage: 497-498, G. Fischer Verlag Stuttgart, 1976.

Het artikel verscheen oorspronkelijk in drie afleveringen in K.u.a.S. 1981.

Siedlerkamp 1, D 2300 Kronshagen

Vert.: W. Verheulpen; bewerking L. Bercht

* *
*

Enkele interessante Aloe-hybriden

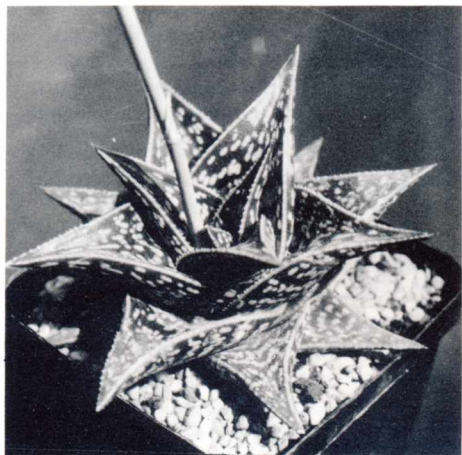
W. STERK

Zo nu en dan kom ik in de verleiding om, als er van twee Aloësoorten ieder een plant bloeit, deze met elkaar te bestuiven. Soms komen er maar aan een van beide planten vruchten, ook als er van allebei de planten stuifmeel is overgebracht naar de andere. Het aantal zaden is gewoonlijk minder dan bij bestuiving binnen de soort. Als er goed zaad gevormd wordt, bewaar ik dat tot het volgende voorjaar om het dan uit te zaaien. Toch gebeurt het nogal eens dat dergelijk zaad niet kiemt, of maar voor een klein deel. Gewoonlijk laat ik de potjes met het zaad nog tot het volgend voorjaar staan, ervoor zorgend dat ze in die tijd niet uitdrogen. Het komt voor dat er in die tijd nog zaden kiemen. Zo kon ik het een paar jaar geleden niet laten *Aloe ballii* te bestuiven met *A. bellatula*. De eerste soort zette enkele vruchten, *A. bellatula* leverde daarentegen geen enkel zaadje op. Het resultaat van de uitzaai van een twaalfstal zaden was dat er uiteindelijk drie planten volwassen werden, die onderling geheel verschillend zijn. Een ervan is uitgegroeid tot een pol van acht plantjes, maar heeft nog niet gebloeid. Het tweede exemplaar heeft zich gesplitst in twee plantjes en is vrijwel gelijk aan *A. bellatula*.

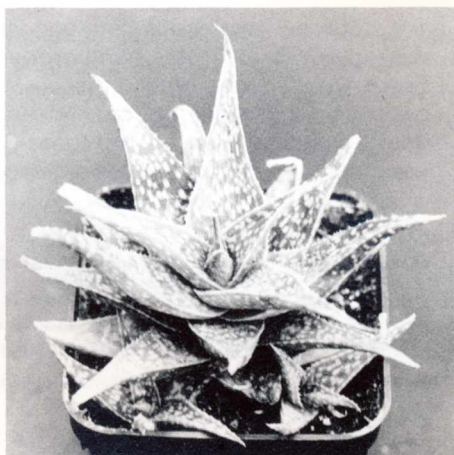
De derde plant vormt tot nu toe geen spruiten. De bladeren zijn vrijwel gelijk aan die van *A. bellatula* maar wel breder en langer. Bovendien hebben ze merkwaardige rode vlekjes. De bloemtros heeft 35 bloemen, dus meer dan *A. bellatula*; de stengel is steviger dan bij *A. ballii*. Deze laatste plant is het mooiste, maar is als er geen spruiten gevormd worden veroordeeld uit te sterven.

Dit experiment is wel geen groot succes, maar dat is met veel kruisingen het geval.

Uit Engeland zijn veel kleinblijvende hybriden afkomstig, die zeker wel de moeite waard zijn. De eerste is een kruising tussen *A. rauhii* en *A. saundersiae*. Het is een plantje van twaalf centimeter doorsnede met een twin-

Aloe variegata x descoingsii

Aloe rauhii

tigtal donkergroene, iets bronskleurig aangelopen blaadjes, met fijne tandjes langs de rand en kleine lichte vlekjes. Het plantje spruit van onderuit, zodat het een zodeachtig geheel wordt. We kunnen hier heel makkelijk stekjes afnemen voor vermeerdering. In de zomermaanden ontwikkelen zich steeds bloemstengels van ongeveer 30 cm lengte met een 25-tal oudrose bloempjes. Soms zijn er uit een rozet drie bloemstengels tegelijk in ontwikkeling.

Ik weet niet of dit rijkbloeiende en goedgroeïende dwergje een cultivarnaam heeft; het is dat zeker waard. Uit wat ik in het begin schreef blijkt wel dat dit plantje uitgezocht moet zijn uit een aantal zaailingen. Er zullen er ook wel bij geweest zijn die minder goede eigenschappen hadden.

Dit plantje zal op den duur zijn weg wel vinden naar de liefhebbers die op zoek zijn naar zulke juweeltjes voor kas of vensterbank. Van de ouders is *A. rauhii* het beste bekend. *Aloe saundersiae* komt uit Natal. Het is de kleinste Aloë uit Zuid-Afrika. De 6 cm lange blaadjes zijn maar 3 mm breed en langs de rand bezet met fijne tandjes. Op een 15 cm lange bloemstengel staan een twaalfstal kleine rose bloempjes. Ik kom op deze soort nog wel eens terug. Mijn plantje van deze soort vond ik bij Van Donkelaar.

Een ander miniatuurplantje uit Engeland is een kruising tussen *A. albida* en *A. haworthioides*. Het heeft smalle heldergroene, opstaande blaadjes van acht centimeter lang en drie millimeter breed, met vrij lange dunne tandjes langs de rand. Ook dit is een zodevormend plantje. Het bloeit niet zo rijk als de eerste soort. De bloempjes zijn wit met uitstekende gele meeldraden. Het plantje is ook zonder bloemen al een sieraad, net als de vaderplant *A. haworthioides*. De andere ouder, de uit Transvaal afkomstige *A. albida* is een plantje met smalle blaadjes en witte bloempjes. Het is voor zover mij bekend niet in Nederland aanwezig. Een experiment voor het verkrijgen van dwergvormen, dat tot nu toe bij mij mislukt is, is het kruisen met *A. bowiana* (*Chamaealoe africana*) als moederplant. Merkwaardig is daarbij, dat er wel zaden worden gevormd. Tot nu toe is het me niet gelukt daar plantjes uit te kweken. De zaden kiemen niet, hoewel ze er normaal uitzien. Mogelijk heb ik ze te vroeg gezaaid.

Volgend jaar probeer ik het nog eens.

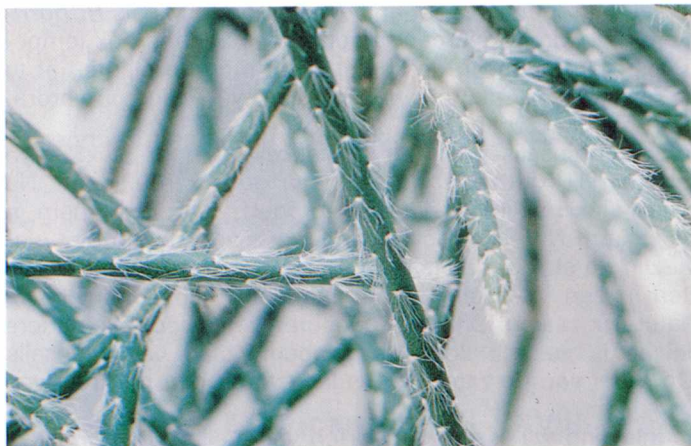

Rhipsalis, planten voor liefhebbers?

FRANK SÜPLIE

Dit geslacht is in Nederland in de cactusverzamelingen ondervertegenwoordigd. De planten groeien vrij snel waardoor ze veel plaats nodig hebben. Wie plaatsgebrek krijgt kan zich beter op de dwergvormen van dit geslacht

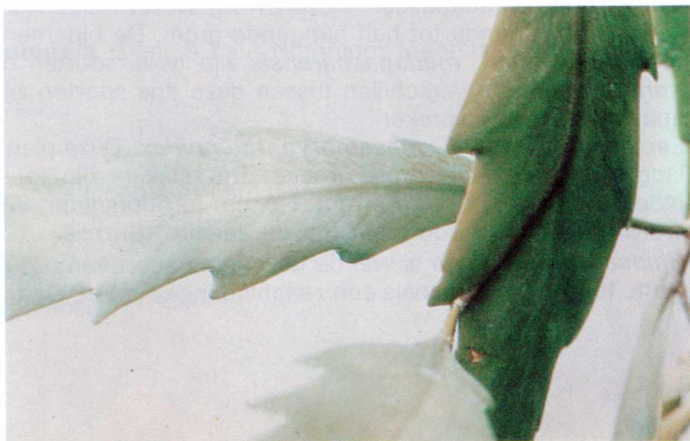
*Rhipsalis
goebeliana*

*Rhipsalis
pilocarpa*

*Rhipsalis
houlettiana*

Foto's van de
schrijver

toeleggen. Mocht u geen beschikking hebben over een schaduwrijke plaats in uw kas, dan kunt u toch soorten van dit geslacht kweken want het geslacht *Rhipsalis* omvat ook enkele soorten die volle zon kunnen verdragen.

Het geslacht *Rhipsalis* werd in 1788 door Gaertner opgesteld. De naam is afgeleid van het Griekse woord 'rhips' dat vlechtwerk betekent, duidend op de vaak warrige groei. Het verspreidingsgebied van dit geslacht is erg groot. Het omvat niet alleen Midden- en Zuid-Amerika, maar ook tropisch Afrika, Madagascar, de Seychellen tot en met Sri Lanka, het vroegere Ceylon. Dit geslacht is dan ook de enige vertegenwoordiger van de cactusfamilie met soorten die van origine buiten Amerika voorkomen. Natuurlijk denkt u nu aan de *Opuntia*'s en de *Cereussen* die rond de Middellandse Zee groeien. Deze planten zijn echter door de mens naar dit gebied gebracht; men kan dus niet van oorspronkelijke groei spreken.

De meeste soorten van dit geslacht zijn epifyten. Epifyten zijn planten die leven op andere planten zonder van deze gebruik te maken als voedselbron. Een klein aantal soorten groeit evenwel niet epifytisch. Het geslacht omvat zo'n 50 tot 60 soorten. Het aantal soorten is mede zo groot geworden toen de meeste soorten van de geslachten *Acanthorhipsalis*, *Lepismium* en het monotypische geslacht *Erythrorhipsalis* in dit geslacht zijn opgenomen.

De kweekwijze van *Rhipsalis* is iets anders dan van de *Phyllo*'s. *Rhipsalis*-planten bloeien meestal 's winters waardoor temperaturen van 15 à 20°C vereist zijn. De watergift mag nooit stopgezet worden; de planten kennen geen echte rustperiode. Om ze in bloei te krijgen kunt u het beste in september tot en met november één keer per 14 dagen water geven zodat de wortels niet te veel uitdrogen. De niet-epifytische soorten zoals *R. horrida* mogen in de winter wel droog worden gehouden en kunnen ook temperaturen van 5 à 10°C verdragen. In de zomer dient men de planten af te schermen tegen te veel zon; de niet-epifyten kunnen wel volle zon verdragen.

Het vermeerderen van *Rhipsalis* gaat het gemakkelijkst door stek. Deze mag niet kleiner zijn dan 10 cm zodat de stek later goed kan uitlopen. Na afsnijden laten we de stek maximaal 4 dagen drogen waarna we hem in voedselarme aarde steken. Na een week beginnen we voorzichtig met water geven. Meestal zijn de stekken binnen 14 dagen beworteld waarna we ze kunnen oppotten in een voedselrijk substraat. Een andere manier van vermeerderen is natuurlijk zaaien. Dit moet gebeuren zoals voor alle andere cactussoorten. Helaas is veel te koop aangeboden zaad van *Rhipsalis* niet soortzuiver. De groei van de zaailingen is langzamer dan de groei van stekken.

Na deze algemene inleiding wil ik enkele soorten voorstellen. *R. horrida* is de eerste soort. Deze plant is geen epifyt; ze groeit in de droogtegebieden van Zuidwest-Madagascar. Deze dwerg wordt maar 20 cm lang en heeft een rechtopstaande tot half hangende groei. De bloemen zijn klein, wit. *R. fasciculata* en *R. madagascarensis* zijn twee soorten die erg veel op *R. horrida* lijken. De verschillen tussen deze drie soorten zijn te klein om van aparte soorten te spreken.

Een goede soort is *R. mesembryanthemoides*. Deze plant wordt tot 40 cm lang; het is een langzame groeier. De zijtakjes zijn tot 15 mm lang. De bloem is tot 8 mm lang en tot 1,5 cm in doorsnede, wit tot lichtroze. Ze wordt gevonden in de staat Rio de Janeiro, Brazilië.

Rhipsalis houlettiana is wel de bekendste soort van het geslacht. De afgeplatte takken zijn net zoals een zaagblad ingesneden. De totale lengte van de

plant kan meer dan 2 m worden, hoewel dit in cultuur niet veel voorkomt. De breedte van de takken is 3-5 cm. De trechtervormige bloemen worden tot 2 cm lang en zijn wit. De bes is rond, tot 1 cm in doorsnede, karmijnrood. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied ligt in Brazilië.

R. monacantha is een soort uit het vroegere geslacht *Acanthorhipsalis*. Dit geslacht is inmiddels opgeheven en de soorten zijn bij *Rhipsalis* gevoegd, behalve *Acanthorhipsalis micrantha*, waarvoor het geslacht *Lymanbensonia* werd opgesteld. *R. monacantha* heeft oranjekleurige bloemen die 1-1,5 cm in doorsnede worden. De takken zijn tot 45 cm lang en tot 2-3 cm breed. Het verspreidingsgebied van *R. monacantha* ligt in Argentinië.

R. goebeliana is een soort met platte takken, 8-13 cm lang en tot 3 cm breed. De bloem is rosewit. De kleur van de vrucht is groenwit. Waarschijnlijk is deze soort een hybride.

R. pilocarpa behoorde vroeger tot het geslacht *Erythrorhipsalis*. 'Pilocarpus' betekent 'met behaarde vrucht'. De plant wordt tot 1 m lang. De areolen bezitten 3 tot 10 kleine borstels die wit zijn. De bloemen zijn 2-3 cm in doorsnede en verschijnen aan het einde van de takken. De bes is behaard en donkerrood van kleur. De soort wordt gevonden in Sao Paulo, Brazilië.

R. purpusii werd in 1961 door Kimnach tot *R. ramulosus* gerekend, terwijl hij later *R. ramulosus* op zijn beurt uit het geslacht *Rhipsalis* afzonderde en onderbracht in het geslacht *Disocactus*; de juiste naam is derhalve thans *D. ramulosus*. Eveneens tot *Disocactus* (*Rhipsalis*) *ramulosus* werden de volgende *Rhipsalis*-soorten gerekend: *R. jaimaicensis*, *R. leiophloea* en *R. coriacea*.

Rhipsalis cassutha is een van de langst bekende soorten van dit geslacht. De plant wordt tot 3 m lang en groeit zowel in Zuid-Amerika als in tropisch Afrika. De bloemen zijn witachtig.

Tot slot nog *R. capilliformis* die zeer dunne takken heeft. De bloemen zijn tot 8 mm in doorsnede, wit. De vrucht is wit en de zaden zijn donkerbruin. De soort is tot op heden niet teruggevonden maar men vermoedt dat de vindplaats in Oost-Brazilië ligt.

Weg langs het kerkhof 1, 6045 AN Roermond

Het geslacht *Matucana* Br.&R. (XVII)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS en A.B. PULLEN

Matucana huagalensis (Don. & Lau) Bregman, Meerstadt, Melis et Pullen comb. nov.

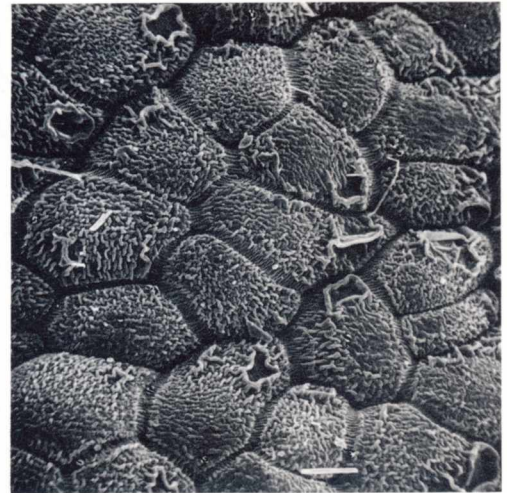
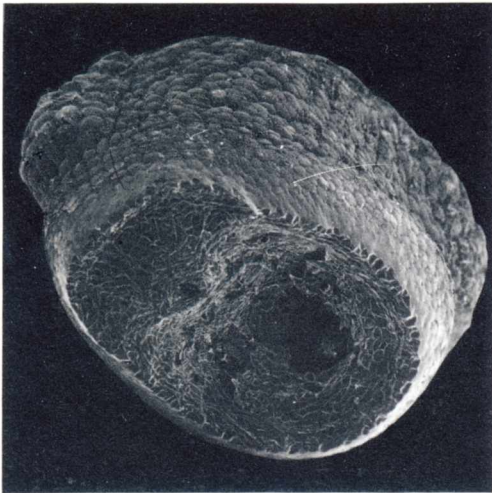
(*huagalensis* = afkomstig van Huagal)

Basioniem:

Borzicactus huagalensis Donald et Lau, The Nat. Cact. & Succ. Journ. 25 (2) p. 33 (1970).

Synoniem:

Submatucana huagalensis n.n.

2	1
3	4

1. *Matucana huagalensis*, importplant onder nummer 19601 in de botanische tuin van Heidelberg. Deze plant behoort waarschijnlijk tot het door Lau op de type-vindplaats verzamelde materiaal. Het etiket vermeldt "UG 174, Lau, Peru". Foto: P. Bregman.
  2. *Matucana huagalensis* (Köhres), SEM-opname van het zaad in zij aanzicht; dorsale zijde links, ventrale zijde rechts; vergroting 55x.
  3. *id.*, hilum; vergroting 60x.
  4. *id.*, testa van het laterale deel van het zaad; vergroting 500x.
- Op dit moment beschikken wij niet over dia's van bloeiende planten. Tevens is het onzeker of de afgebeelde zaden van de "echte" *M. huagalensis* afkomstig zijn (zie tekst). De zaadanatomie en het embryo is identiek aan die van *M. intertexta*.

Beschrijving:

Lichaam groen; afgeplat bolvormig tot breed cilindrisch, tot ca. 15 cm breed, tot ca. 25 cm hoog; niet of weinig spruitend. Ribben ca. 18, recht,

relatief smal, met ronde tuberkels. Areolen ovaal, 3-4 mm lang, 3 mm breed, eerst met donker vilt, 15 mm van elkaar verwijderd. Randdorens 18-20, 10-20 mm lang, wit tot lichtbruin; middendorens 3-4, tot 40 mm lang, lichtbruin met donkerder top.

Bloem tot 10 cm lang, iets scheef; kroonbladeren licht rose tot bijna wit. Bloembuis rose, ca. 10 mm dik, behaard.

Vrucht rond, groen.

Zaad dofzwart, met onregelmatige arillusresten, ca. 1,3 mm hoog, ca. 1,3 mm hoog, ca. 0,9 mm dik.

Nomenclatuur

Deze soort werd in 1968 ontdekt door Alfred Lau en in 1970 door Donald en Lau beschreven als *Borzicactus huagalensis*. Het type-exemplaar bevindt zich in het herbarium van de Universiteit van Heidelberg onder nummer Lau 174. Daar wij, zoals eerder uiteengezet, van mening zijn, dat deze planten tot het geslacht *Matucana* gerekend dienen te worden in plaats van tot het verzamelgeslacht *Borzicactus* s.l., is bovengenoemde nieuwe combinatie noodzakelijk.

Verspreiding

Het type-exemplaar werd door Lau verzameld nabij de hacienda Huagal, vlakbij de plaats waar de Rio Crisnejas uitmondt in de Rio Maranon. Deze vindplaats ligt in het Dept. Cajamarca, Peru.

De planten groeien op steile, met gras begroeide, naar het oosten gerichte hellingen.

Opmerkingen

Het lijkt erop dat de zaden, die onder de naam "huagalensis" in Europa verspreid zijn, niet van de echte *M. huagalensis* afkomstig zijn, maar van *M. intertexta*. De meeste in de cultuur onder de naam *M. huagalensis* voorkomende exemplaren zijn afkomstig van Knize, niet van Lau. Deze planten bloeien ook rood in plaats van de voor *M. huagalensis* zo kenmerkende wit-rose bloemkleur. Deze verwisseling is wel begrijpelijk, aangezien *M. intertexta* ook bij Huagal voorkomt.

Waarschijnlijk is *M. huagalensis* slechts van één vindplaats bekend en heeft alleen Dr. Lau materiaal hiervan verzameld. Om deze reden hebben wij de naam "*Submatucana huagalensis* fa." KK 773a als synoniem onder *M. intertexta* gesteld.

De gegevens over deze soort zijn verre van volledig. Nader onderzoek is dringend gewenst.

Wij sluiten niet uit, dat de taxonomische status van deze soort in de toekomst herzien zal moeten worden.

Veldnummers

Dit taxon is uitsluitend in omloop gebracht onder nummer L 174 als *Borzicactus huagalensis*.

(wordt vervolgd)

Verzamelingen in Tsjecho-Slowakije

PETER MANSFELD

Na een treinreis van 12 uur kwamen we - mijn vrouw en ik - vanuit Rostock aan in Karlovy Vary, een reeds in de 17e eeuw wereldberoemd kuuroord, 380 m boven zeeniveau. Voor de huidige districtshoofdstad in de Westboheemse provincie, liggend in het smalle, door met bossen bedekte bergkammen begrensde dal van de Tepla, en haar glauberzoutbaden hadden we weinig interesse en zo dwaalde onze blik over een niet echt opzienbarend station, dat waarschijnlijk nog uit de vorige eeuw stamt. Na een goed half uur wachten konden we verder; 20 minuten later kwamen we aan in ons reisdoel, Ostrov.

De Cesky Zakradkarsky Svaz, zakl organizace Klub Kaktusarie, de Tsjechoslowaakse organisatie van cactusvrienden, telt heden ten dage zo'n 10.000 leden. In Karlovy Vary en wijde omgeving wonen 90 actieve leden, waarvan er 9 in de kleine stad Ostrov leven. Wanneer men bedenkt, dat er in de gehele CSSR geen enkele firma is die handelt in zaad of plantenmateriaal van succulenten dan kun je je verwonderen over dit hoge ledenaantal en de bovenal sterke interesse. Juist daarom verdienen de prestaties, die hier onder uiterst moeilijke omstandigheden behaald worden, veel meer aandacht. De Tsjechische cactustraditie bouwt op namen als Alberto Frič en Zdenek Fleischer en zet zich voort in personen als Bohumil Schütz en Jan Riha.

Hier gelden nog pioniersgeest, improvisatie en uithoudingsvermogen, het lot in de meeste Oosteuropese landen, omdat een marktinteresse voor de hobby ontbreekt. Zoals in de goede oude tijd moet hier ook veel tijd worden gestoken in zaken die de moderne Westeuropeaan dankzij de techniek helemaal niet meer nodig heeft.

In Ostrov troffen we twee ware verzamelaars, hobbyïsten met een enorme schat aan ervaringen, bijna onvoorstelbaar.

De jongste van de twee, Lubos Jirovsky, woonde in 1961 toevallig een lezing over cactussen bij. Direct daarop kocht hij op de markt in Praag een cactus en van lieverlee groeide de verzameling. Nadat hij de mogelijkheid kreeg zijn kleine verzameling uit te breiden en achter het huis een eigen kas neer te zetten, raakte hij niet meer los van dit thema. De werknemer uit de Skoda-fabrieken verstaat zijn hobby. Vandaag de dag beslaat zijn keurige, liefdevol onderhouden collectie een oppervlakte van meer dan 20 m², voornamelijk bestaand uit Sulcorebutia's en Neoporteria's. De meeste planten werden zelf gekweekt uit zaad, verkregen via correspondentie uit oost en west. De kas wordt verwarmd met elektrische energie. Alle potten staan in zelfgemaakte zinken bakken. Deze manier van opstellen ziet men dikwijls in de CSSR. Het anorganische substraat bestaat uit grof rivierzand, daksteenslag of porfy, een produkt uit het Ertsgebergte. Water en voeding krijgen de planten van onder uit. Gezien de gezonde toestand bevat het hun goed. Zelfs op eigen wortel staande moeilijke soorten zagen er zeer gezond uit.

Wanneer men een echte hobbyverzameling wil zien, die veel meer kost dan opbrengt (aan plantenverkoop wel te verstaan) dan is het wel deze collectie van de heer Jirovsky. De reis naar Ostrov was het ten volle waard.

De reis was het ook waard omdat er hier nog een bijzondere verzameling te bezichtigen viel. Bedoeld wordt de verzameling van Karel Dont, de secretaris van de sectie Notocactus van de Tsjechische vereniging. Natuurlijk vindt men bij een lid van de sectie Notocactus veel Noto's maar gelukkig ook nog

1	2
	3
	4

1. Jaroslav Marval
2. Lubos Jirovsky
3. Karel Dont
4. Karel Rys

Foto's van de
schrijver

wel wat andere cactussen. Karel Dont had al op 15-jarige leeftijd een eigen kleine verzameling. Door studie, oorlog en de tijd erna raakten de cactussen enigszins op de achtergrond, maar werden nooit helemaal vergeten.

In 1958, toen het gezin Dont naar Ostrov verhuisde, begon hij opnieuw met een broeibak. Heden ten dage zijn er in zijn verzameling van 40 m² nog planten te vinden die uit de jaren vijftig afkomstig zijn. Het was niet altijd even gemakkelijk in de afgelopen dertig jaar, vooral niet in de lange en koude winters (oktober tot april), maar het is een hobby waar het gehele gezin aan deelnam.

Thans is het een verzameling die grotendeels gespecialiseerd is op *Notocactus*, *Turbinicarpus* en *Sclerocactus*. Over vrijwel elke plant wist hij een anekdote te vertellen hetgeen ertoe leidde dat de tijd veel te kort was. Bijna alle planten had hij zelf uit zaad gekweekt. Op mijn vraag naar importen wees Dont trots op circa 30 planten. Echter, het bleek dat deze planten uit importzaden gekweekt waren, afkomstig van Hugo Schlosser.

Het speet ons dat onze tijd zo krap bemeten was en dat we verder moesten naar Praag. Het is een verzameling die men gezien moet hebben, waar men gaarne weer terugkomt en die boven alles de indruk geeft van een diepgaande interesse van de eigenaar in de cactussen.

Niet zo ver van Praag, aan de E12 richting Rudna, bezochten wij de heer Jaroslav Marval, vooral gespecialiseerd in *Noto's*. Wie bij Marval in de tuin naar een kas zoekt, zoekt tevergeefs. Hij heeft een deel van zijn huisdak vervangen door dakvensters en heeft zijn planten dus op zolder staan. Een mogelijkheid waaraan ook in onze overbevolkte steden meer gedacht moet worden. Het grote nadeel is het trap op, trap af slepen van materialen.

Bij het betreden van deze "kas" werden we verrast door het zien van een goed onderhouden, grote verzameling *Notocactus*en; plant en liefhebberschenen er plezier in te hebben. Alhoewel Marval beweerde dat zijn verzameling bescheiden is en totaal niet compleet, schat ik toch dat zeker 50% van de bekende soorten, variëteiten en vormen daar stonden. Wat dat betekent beseft men pas als men bedenkt hoeveel nieuwe *Notocactus*en er in de laatste jaren gevonden zijn.

De heer Marval houdt zich pas gedurende 10 jaar met cactussen bezig. Via duiven, konijnen, vossen, nertsen, siervogels en siervissen kwam hij toevallig in contact met cactussen, die hem uiteindelijk toch meer aanspreken dan de dieren.

Wanneer men in de CSSR een gespecialiseerde verzameling heeft, dan merkt men pas goed de problemen. Zaad- en plantenmateriaal uit de liefhebberskring is dikwijls niet soortzuiver; daarvoor en om aan nieuwe soorten te komen is Marval lid van Internoto geworden. Moeilijkheden doen zich dan weer voor bij het betalen van rekeningen en lidmaatschapsgelden, omdat Oosteupees geld niet converteerbaar is. Hier komt dan de hulp van vrienden van pas die als tegenprestatie meestal planten ontvangen. Nog steeds vindt de ware hobbyïst in het Oostblok mogelijkheden om zijn hobby te beoefenen en uit te breiden. Geen enkel regime is bij machte dit door restriktieve maatregelen te beletten.

Een bewijs voor de juistheid van deze stelling was ook de verzameling die wij in Unhost-Nouzov, een dorp nabij Kladno, bezochten. Hier vonden wij, 300 m boven zeeniveau, de verzameling van Karel Rys of beter gezegd we beleefden deze collectie. Dat beleven is in dit geval niet overdreven want alhoewel de verzameling relatief onbekend is, behoort ze ongetwijfeld tot de grootste, misschien is ze wel de grootste, van Tsjecho-Slowakije. Geduren-

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter:

Vice-voorzitter: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964.

Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132-72911.

Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Volkel.

Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Volkel.

Alg. Bestuurslid: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.

Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel.: 03484-1083.

Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap uitsluitend schriftelijk. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland *f* 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor elders wonende leden *f* 50,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden *f* 7,50/Bfrs. 135.

LOSSE NUMMERS

Prijs *f* 5,-. Aan te vragen voor het lopende jaar bij de ledenadministratie, overige jaren bij de secretaris.

MAANDBLAD

Hoofredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Foto - redacteur: F.K.A. Noltee, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.

Rubrieksmedewerkers: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen en B. Zonneveld.

Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN:

1/16 pag. *f* 30,-; 1/8 pag. *f* 55,-; 1/4 pag. *f* 85,-; 1/2 pag. *f* 140,-; 1 pag. *f* 240,-.

Kortingen op aanvraag.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: Voor informatie over en verkoop van het Discoboek en "Wat Betekent die Naam". M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel. 04199-3856.

Het boek Discocactus door A.F.H. Buining. Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's en 84 z/w foto's. Nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.

Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs *f* 12,50 + *f* 3,- verzendkosten per stuk.

Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.

Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum. Tel.: 045-272461.

Ruilen zonder Huilen: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à *f* 1,50 te bestellen op girorek. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigheden
boeken*

WIJ BIEDEN AAN:

- een grote sortering hulpmiddelen voor de succulentenzorging;
- veel boeken over cactussen en andere vetplanten;
- zeer interessante antiquarische boeken en tijdschriften over cactussen en andere succulenten.

Vraag naar onze gratis katalogus

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELLEN

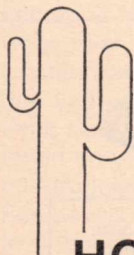
1. Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.
2. Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.
3. Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.
4. Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.
5. Propaganda-folders.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Informatie en bestellen bij: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579 of door overschrijven van het juiste bedrag op girorekening 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Bennekom onder vermelding van het gewenste artikel.

EVENEMENTENKALENDER

- 20 augustus : Ruilbeurs afd. West-Brabant. Info in het juninummer.
20 augustus : Euphorbiadag bij bloemen- en plantentuin van Donkelaar, Laantje 1, Werkendam.
25, 26 : Bloemen en plantententoonstelling "Eigen Fleur" van de KMTP in het openluchttheater te Lochem. Info bij P. van de Waal, Albert Hahnweg 221, 7242 MP Lochem, tel. 05730-2128.
27 augustus : Plantenbeurs afdeling Zuid-Limburg. Info in dit nummer en bij J. Essers, tel. 045-251191.
27 augustus : Ruilbeurs van het "Oosten". Tevens mogelijkheid tot plantenkeuring. In het openluchttheater te Lochem. Info in het meinummer en bij W.P.C.H. Bervoets, Mozartstraat 108, 7391 XM Twello, tel. 05712-72841.
27 en 28 augustus : Opendeurdagen bij Tony en Francine Houbrechts-Lafosse, Luikersteenweg 160 te Tongeren. Geopend van 8 tot 18 uur.
3 september : Internationale Cactus- en Succulentenbeurs afd. Nijmegen. Info in het juninummer en bij Th. Heijnsdijk, Coehoornstraat 30, 6521 CE Nijmegen, tel. 080-220130.
3 en 4 september : Open deurdagen bij Handelskwekerij J. Gielis, Pappotstr. 49, Westerlo-Tongerlo, tel. 014-547051.
10 en 11 september : Open dagen bij: Broeckhoven Marcel, Pastoriestraat 3, Duffel; A. Goossens, Mechelsebaan 134, Duffel; L. Corten, Reynaershof 12, Lint (alleen zaterdag); L. Gebruers, Meidreef 74, Lint; L. Van Griekinghe, Kard. Cardijnlaan 43, Lint; E. Van der Auwera, Pierstraat 97, Reet; E. Verschuieren, Lage Vosberg 5, Rumst.
17 en 18 september : Europese Landenconferentie (ELK) in "De Hegelhof", Houthalen België. Info in het meinummer en bij J. Linden, Onderste Wehr 53, 6433 LC Hoensbroek, tel. 045-220966.
25 september : Internationale Succulentenbeurs van de vereniging "Leuchtenbergia" in het Dienstencentrum, Schoolstraat 44 te Schilde. Info en reserveren bij Frans Hofkens, St. Jobsesteenweg 93, B-2130 Brasschaat België, tel. 03-6633795.
1 oktober : Cactus en vetplantenbeurs van de afdelingen Groningen, Hoogeveen en Delfzijl in de "Sprookjeshof" te Zuidlaren. Info en reserveringen bij P. van Veen, De Gast 33A, 9801 AD Zuidhorn, tel. 05940-2166 en in het meinummer.
15 oktober : Hoyadag bij Bloemen- en Plantentuin van Donkelaar te Werkendam.
25 nov. t/m 4 dec. : VIVOKA 88. Tentoonstelling van vissen, vogels en cactussen te Middelburg.

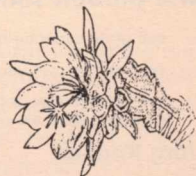
Overtuig U van ons brede cactussenassortiment. Ook voor bijzondere sukkulenten, bizarre Rariteiten en prachtige Epiphyllums op naam bent U bij ons aan het juiste adres!

Bestel de **KATALOGUS 1988** Plantenverzending loont zich!

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5973 NR LOTTUM Holl.

Telefoon 04763-1693

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Amsterdam

19 augustus : Eerste bijeenkomst na de vakantie.
Plaats: De Hortus Plantage, Middenlaan 2, Amsterdam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Arnhem

18 augustus : Zomerbijeenkomst bij Mevr. Smit, Pr. Willem Alexanderlaan 104, Bennekom. Aanvang: 19.30 uur.

8 september : Voordracht door Dhr. J. Theunissen over Notocactussen.
Plaats: Zaal van de Speeltuinvereniging "Tuindorp", achter het pand Floralaan 19 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Delfzijl en omstreken

1 september : Plantenruil. Verloting: Bakker.
Plaats: Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang: 19.45 uur.

Afd. Dordrecht en omstreken

7 september : Voorbereiding van de kas voor de wintermaanden. Plant v.d. maand: Anacamperos, Conophytum, Mamillaria en Notocactus.
Plaats: De Rank, Dubbelstynlaan 70, Dordrecht. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Drenthe (voorheen afdeling Hoogeveen)

7 september : Plant v.d. maand: A. Schans.

Afd. Eindhoven

augustus : Geen bijeenkomst i.v.m. verhuizing naar andere locatie.

5 september : Ruil- en verkoopbeurs in de nieuwe zaal.
Plaats: Zaal "De Schalm", Meiveld 1 te Veldhoven. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Flevozoom

19 september : De traditionele ruilbeurs, maar als klap op de vuurpijl zullen Mevr. de Jong en Dhr. Veerman een succulenten ABC doen.
Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Gorinchem/Den Bosch

7 augustus : Kasbezoek bij M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, Ammerzoden, vanaf 10.00 uur.

8 augustus : Kasbezoek bij: P. den Haan, Puccinistr. 12, Boxtel; Th. Broeren, Twijnmeer 37a, Gemonde; Fam. v.d. Boer, Vliertstr. 2, St. Michielsgestel; J. Steenbakkers, Meidoornstr. 52, St. Michielsgestel; P. Broeren, Bosscheweg 32, Den Dungen. Hier zal ook onze plantenkeuring plaats vinden.

12 september : Lezing door Dhr. Beukelaar te Berlicum.

Afd. Gouda en omstreken

15 september : Voordracht door Dhr. d'Eer uit België over "Cactussen in het algemeen".
Plaats: " 't Brandpunt", Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Groningen

15 september : Dhr. H. de Looze met het vervolg van zijn serie "Het zuiden van de Verenigde Staten".
Plaats: De Hortus te Haren. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Den Helder

10 september : Lezing door Dhr. F. van Strijen uit Den Helder.
Plaats: Kantine van de gemeentelijke plantsoendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang: 13.45 uur.

Bijzondere botanische planten, speciaal cactussen en andere Succulenten.

KWEKERIJ PIETERS, Hamweg 6, 9623 PB Lageland (tussen Groningen en Slochteren). Tel.: 05981-204.

Geopend: donderdag, vrijdag en zaterdag van 9-18 uur.

SOUTHWEST SEEDS

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN
Schrijf vandaag nog voor gratis zaadlijst

DOUG & VIVI ROWLAND
200 Spring Road • Kempston, Bedford • England MK42-8ND
Telephone Bedford (0234) 58970

Afd. Nijmegen

6 september : Gezellige avond.
Plaats: Rijksmiddelbare Tuinbouwschool, Energieweg 19, Nijmegen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. West-Brabant

3 september : Feestavond i.v.m. het 20-jarig bestaan van de afdeling.
Plaats: Café Rest. "De Linden", Markt 82, Etten-Leur. Aanvang: 14.00 uur.

Afd. Zaanstreek

6 september : Thema verzorgd door een of meer eigen leden.
Plaats: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Zuid-Limburg

6 september : Voor de pauze een korte lezing met dia's door ons lid Dhr. L'Ortije over Sempervivums na de pauze verloting en bijpraten over de vakantie.
Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

MEDEDELING VAN HET BESTUUR

De voorzitter van onze vereniging Dhr. H. Masman, heeft het bestuur medegedeeld dat hij door omstandigheden niet langer in staat is de functie van voorzitter uit te oefenen. Het bestuur is, zij het ongaarne, aan de wens van Dhr. Masman tegemoetgekomen en heeft zijn taak met onmiddellijke ingang aan de vice-voorzitter Dhr. M. de Bekker overgedragen.
Het bestuur betreurt het dat Dhr. H. Masman zijn functie voortijdig moet neerleggen en bedankt hem voor zijn inzet en betrokkenheid bij het besturen van de vereniging.

Peter Melis, secretaris

PLANTENBEURS AFDELING ZUID-LIMBURG

Zaterdag 27 augustus, plantenbeurs "Schimmert" in Zuid-Limburg in het gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12 te Schimmert.

De beurs begint om 10.00 uur en zal sluiten om 17.00 uur. De organisatie is in handen van Succulenta Zuid-Limburg, de Limburgse Fuchsiavereniging en de Pelargoniumvereniging.

De bedoeling is om hier een jaarlijks terugkerend evenement van te maken met de bedoeling de leden hun overtollige planten en stekken te laten verkopen.

Gezien de ruimte en ook de "primeur" zal er alleen als er tafels over zijn, deze aan andere leden van verenigingen buiten Zuid-Limburg worden verhuurd.

Informatie over deze beurs bij het secretariaat van de afd. Zuid-Limburg.

J. Essers, Hokkelenbergstr. 8, 6444 AG Brunssum, tel. 045-251191.

WEGENS BEEINDIGING VAN HET BEDRIJF:

Uitgebreide collectie typeplanten. Ook grote solitairplanten, succulenten en cactussen in vele soorten.

Bol- en knolgewassen, bijzondere kamerplanten.

CACTUSKWEKERIJ A.N. BULTHUIS

Groenewoudseweg 14

3945 BC COTHEN

Telefoon: 03436-1267

geopend maandag t/m zaterdag.

VERSLAG BOOTREIS I.V.M. ALGEMENE VERGADERING SUCCULENTA, 28 MEI 1988.

De afdeling Frylân van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van Cactussen en Vetplanten viert dit jaar haar 2e lustrum.

In verband hiermee, had deze afdeling aan het hoofdbestuur aangeboden, de algemene voorjaarsvergadering te organiseren.

Veelal is het de gewoonte, om aan een dergelijke vergadering, een bezoek te koppelen aan een kas, kweker of iets anders op plantengebied.

Omdat er in de provincie Friesland niet zo'n geschikte gelegenheid is om iets dergelijks te bezoeken, bood de afdeling iets aan wat in Friesland wel voorhanden is, vergaderen tijdens een bootreisje door het watergebied van de Princenhof bij Ernewoude.

Niet alleen het bestuur werd uitgenodigd, maar alle leden van Succulenta. Het hoofdbestuur vond dit een goed idee, en ging op het voorstel in.

Het afdelingsbestuur zorgde voor een boot en op 28 mei 1988 was het zo ver. Volgens het programma zou de boot om 9.30 uur in Grouw gereed liggen voor ontvangst, maar door een klein misverstand met de rederij, was de boot wat laat.

Toen de boot er was, bleek dat het gezelschap nog niet geheel compleet was, zodat wij om 10.30 uur konden wegvaren.

De boot, Marinus geheten, was een keurig verzorgd schip, waar zowel binnen als buiten van de prachtige natuur kon worden genoten.

Het weer was goed. Iets meer zon was niet onaardig geweest, maar de ingrediënten voor een leuke reis waren ruimschoots aanwezig.

De afdelingsvoorzitter G. de Lange sprak een welkomswoord en toen werd koffie geserveerd. Nadat wij een tijdje hadden gevaren, wat koffie gedronken en van het landschap hadden genoten, hield de heer Rubing een praatje over de opkomst van de cactustiefhebberij in Friesland. Hij vertelde, hoe hij, toen hij verschillende filmvoorstellingen in de provincie gaf, in aanraking was gekomen met 3 mensen, te weten de bekende G.D. Duursma, een boer Drijver genaamd en een banketbakker Sieperda. Dit waren mensen die kennis en inzicht hadden in succulente planten en dit hebben uitgedragen in de provincie.

Ondertussen waren wij het Pikmeer overgestoken, door de Ee, de Kromme Ee, de Hooidamsloot naar Ernewoude gevaren. Daar werd aangelegd en het watersportdorpje bekeken. Ondertussen waren de tafels gedekt voor de koffietafel. Toen om 13.00 uur iedereen weer aan bord was werd verder gevaren door het prachtige gebied. Onderwijl werd er gezellig met elkaar gegeten en als je zo bij de tafeltjes rondkeek leek het me wel één grote familie. Ieder deed zijn best en natuurlijk verhoogt zo iets de sfeer. Nadat de tafels waren afgeruimd begon de vergadering. Het verslag hiervan is voor rekening van onze secretaris de heer P. Melis en wordt zoals gewoonlijk gepubliceerd in ons maandblad.

Aan de vergadering werd geannimeerd deelgenomen. Voor verschillende leden was het een gewaarwor-

EUPHORBIA DAG IN WERKENDAM OP 20 AUGUSTUS 1988.

10.00 uur: Ontvangst met koffie. Gelegenheid voor het uitstellen van show- en ruilplanten.

11.00 uur: Lezing door de Hr. F. Noltee: Euphorbiaceae in Oost Afrika en Arabië.

12.00 uur: Ruil- en verkoopbeurs van Euphorbia's en andere Afrikaanse Succulenten. Gelegenheid tot bezichtiging van onze kwekerij met natuurlijk de Euphorbiakas.

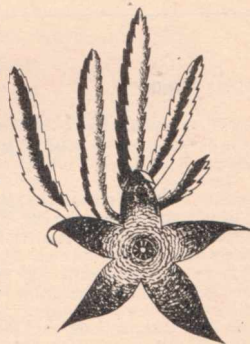
Gelegenheid tot lunchen. Lunchpakket medebrengen, voor koffie wordt gezorgd.

13.30 uur: Lezing door de Hr. R. van Donkelaar. Euphorbiaceae in cultuur.

14.30 uur: Vervolg ruil- en verkoopbeurs, eventueel kasbezoek bij F. Noltee te Zwijndrecht.

DEELNAME GRATIS

20% korting op alle Euphorbia's in onze verkoopkas tijdens deze dag. Lezingen en beurs vinden plaats in een zaal bij onze kwekerij.

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 1509830

ding eens zo'n vergadering mee te maken. Je leert de mensen van het bestuur beter kennen, maar ook kom je achter problemen, die oppervlakkig zo gemakkelijk zijn op te lossen, of lijken gemakkelijk op te lossen. Het gaat er mee als met zo veel dingen, hoe minder men er van af weet hoe gemakkelijker er over kan worden gepraat. Meer wetenschap maakt het probleem moeilijker. Wie goed heeft opgelet, heeft wel vernomen dat wij met onze vereniging, toch wel aardig op de goede weg zijn. Verschillende dingen zijn nog wel voor verbetering vatbaar, maar daar wordt aan gewerkt. Het was alleen jammer dat niet meer mensen van deze prachtige leerzame dag hebben genoten. Onze succulentenfamilie is zo groot en hoe leer je elkaar beter kennen en hoe kun je meer gegevens uitwisselen dan bij een dergelijke ontmoeting. Toen de vergadering ten einde was, kwam ook Grouw onze startplaats al weer in zicht. Over en weer de nodige dankwoorden uitgesproken en om 17.30 uur meerde de Marinus aan en kon iedereen voldaan naar huis gaan.

Alle Hoekstra,
2e secretaris afd. Fryslân

V Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht.
O Tel. 078-124200.
O
R

FRANS NOLTEE

N
D
E
R
E

S
U
C
C
U
L
E
N
T
E
N

HET ADRES VOOR ANDERE VETPLANTEN.

NIEUW:

Om onze klanten beter van dienst te kunnen zijn, zullen wij voortaan ook planten versturen. Vraag onze lijst met ongeveer 700 soorten andere succulenten door overmaling van f 1,50 op girorekening 1295340.

Geopend van april tot november op zaterdag van 10 tot 15 uur.
Verder op afspraak.

NIEUWE LEDEN

Wel W.F. van, Warandelaan 29, 5707 CT Helmond
Crama J., Mozartlaan 7, 3603 BD Maarsen
Casteleyn Patrick, Frans v. Ryhovelaan 262, 105 B-9000
Gent, België
Segaar E., Leidseweg 310, 2253 JM Voorschoten
Schepers F.M.A., Heiningen 585, 4623 TS Bergen op Zoom
Landsbergen P., Haydenstraat 314, 5011 NN Tilburg
Senders M., Karel Doormanlaan 27, 5703 CJ Helmond
Mijnders L., Boezemweg 22, 3247 BB Dirksland
Walter M.T., Vechtstraat 64, 1784 TC Den Helder
Sijtsma Marjo, Spankerenkade 2, 1107 ZX Amsterdam
Deden C.H., Olstgracht 69, 1315 BH Almere
Rombouts, Croonenbrugh 63, 3261 RE Oud-Beijerland
Prange Uwe, Nordstrasse 4, 125 D-5216 Nieder-Kassel
Kapoen T., Donkersloot 26, 2953 XB Alblasserdam
Pendavingh W.H.J., Kastanjelaan 2-B, 3481 XA Harmelen
Vroegindewij N.D., Molenstraat 26, 3252 BE Goedereede
Taselaar Marleen, Nobelstraat 66, 3262 OM Oud-Beijerland
Dongen H. van, Zuiderkerkdijk 156, 3079 PB Rotterdam
Waard de A., Javalaaan 83-A, 9715 GT Groningen
Bruins-Slot K., De Hoefslag 20, 9285 RV Buitenpost
Stout Regina, Burchtweg 6-A, 8314 PR Bant
Kuiper M., Kerklaan 24, 9628 AV Siddebuten
Emden G.K., Hofsingel 46, 6834 GL Arnhem
Pullen W.J., Rotterdamsedijk 13, 3112 AA Schiedam
Waanders W., Haaksbergseweg 83, 7161 BH Weede (Gld.)

F. Süplie, Weg langs het Kerkhof 1,
(nabij Kapel i/h Zand),
6045 AN Roermond,
tel. 04750-19389.

Cactussen, vetplanten, epiphytische cactussen,
epiphyllumhybriden, alles zelf gekweekt!
Tevens handgedraaide potten. Wij staan op de Nij-
meegse cactusbeurs en de E.L.K.

Geopend zaterdags 11-17 uur

VAN DER AUWERA

Pierstraat 97
2638 Reet-Rumst
10 km. z. van Antwerpen

Phyllo's, Echeveria's, Asclepiadaceae,
Epiphyten en vele zeldzaamheden.
Bezoek op afspraak - tel. 32-3-888-88-16

BELANGRIJK

BELANGRIJK

OPROEP AAN ALLE LEDEN C.Q. AFDELINGEN.

Het is de bedoeling van Uw bestuur alle leden van SUCCULENTA die 25 jaar of langer een zilveren en zij die 40 jaar of langer een gouden draagspeld te doen toekomen.

De eersten zijn op de afgelopen alg. ledenvergadering reeds uitgereikt.

Wij verzoeken alle leden, liefst in afdelingsverband, die voor 1970 lid zijn geworden, dit op te geven aan M. de Bekker. Dit om eventuele vergissingen te vermijden.

U krijgt de draagspeld z.s.m. rechtstreeks of via Uw afdeling toegezonden.

AFDELINGSNIEUWS:

In verband met het aftreden van onze 2e secretaris, de Heer F. Sùpplie, verzoeken wij U in het vervolg alle correspondentie voor de AFDELING NOORD- EN MIDDENLIMBURG te richten aan de secretaris, de Heer J. Joosten, Zalzerskampweg 84, 5926 PL Blerick.

WERKEN IN HET BUITENLAND

Zoekt u een voor langere of kortere tijd een baan in het buitenland? Dan is dit het boek dat u zoekt. Boordevol informatie over werken in de metaalen olie-industrie, als chauffeur, leraar, au-pair, reis-leider, in de horeca, als tuinman of fruitplukker in Frankrijk en de USA maar ook als fotomodel of mannequin. Werken op boerderij, kibboets of op cruise-schepen. Het boek bevat tevens een sollicitatieformulier. Als u in het buitenland wilt gaan werken **moet** u dit boek hebben.

Het verschaft informatie over klimaat, woon- en leefomstandigheden, werktijden, etc. Bovendien vindt u in dit boek de adressen van ongeveer 1000 ondernemers en arbeidsbemiddelingsbureaus. Bestel dit informatieve boek nog vandaag!

Gratis brochure
 Boek: "Arbeit in Ausland"
Prijs: f 59,-

EUROPA BOKFÖRLAG AB
Postbus 2014,
S 133 02 Tyresö, Zweden
P.S.:
Wij bemiddelen niet in werk!

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het augustus-nummer moeten vóór 15 juli bij de heer **M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties die hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop: Kasje 1,50x1,50 m. met ca. 75 cactussen, waaronder een aantal oudere exemplaren. Liefst in één koop. Billijke prijs. G. Chef d'Hotel, Weerdestein 153, 1083 GK Amsterdam, tel. 020-441411.

Te koop: Diverse kweekbakken en bakjes, boeken en tijdschriften over onze hobby, ca. 60 cactussen, ca. 100 soorten bloemenzaad, cactusaarde. Liefst in één koop. Prijs f 600,-. W. Talsma, Treubstraat 6, Katwijk aan Zee, tel. 01718-22567.

karlheinz uhlig - kakteen

7053 KERNEN i.R. (Rommelshausen)
W.-Duitsland LILIENSTR. 5

Aanvulling op onze plantenlijst:

Arrojadoa dinae	DM	DM
Cleistocactus strausii x	12,-	
Hildewintera	7,-	bis 25,-
Gymnocalycium bodenbenderianum	7,-	bis 10,-
Micranthocereus polyacanthus	4,-	
Notocactus bommeljei	4,-	
allosiphon	6,-	
Thelocactus tulensis	7,-	bis 8,-
Wigginsia sp.n.W 34	4,-	bis 6,-
Euphorbia sipolisii	16,-	bis 25,-
Jatropha multifida	8,-	bis 10,-
Momordica rostrata	7,-	bis 8,-
Phytolacca dioica	7,-	bis 10,-
Piaranthus punctatus	3,-	bis 4,-
Talinum cafrum	10,-	

Gevraagd: Door grote vetplantenliefhebber het boek: Das Sukkulentenlexikon of Succulentenplants van Hermann Jacobsen. P. Furster, Rijksweg 44, 4255 GM Nieuwendijk, tel. 01834-3483 na 17 uur.

Te koop: Mijn zeer uitgebreide gevarieerde cactusverzameling ± 600 stuks. Graag in één koop. D. Maasdam, Haarlemmertrekvaart 34, 2343 JC Oegstgeest, tel. 01711-10843.

Gevraagd: Org. zaailingen de Herdt van de navolgende soorten uit het geslacht Neochilenia: confinis, krausii, totoralensis, transitensis, vanbaelii, iquiquiensis, vexata, limariensis. Minimaal 2, e.e.a. ter completering totale verzameling Chili. Ruilen voor andere soorten de Herdt-lijst uiteraard mogelijk. Alleen zaailingen vanuit de Herdt-lijst. Gaarne opgave aan: S. Kooij, Groeneveld 4, 2203 BP Noordwijk, tel. 01719-12904.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig. Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648.

CACTUSKWEKERIJ J. MOLENDIJK

GROENEWEG 179 te 's-GRAVENSANDE
Telefoon 01745-16768

ELKE LAATSTE zaterdag van de maanden april t/m september zijn wij geopend van 8.00 tot 15.30 uur.

de 23 jaar heeft Rys planten uit zaad opgekweekt, ongeveer 99% van zijn collectie. Deze planten vullen thans een kas met een oppervlakte van 150 m².

Tussen prachtige, grote, gezonde planten vonden we ondermeer een complete verzameling Ariocarpussen. Vele exemplaren waren kopgroot. Helaas bloeien Ariocarpussen niet in de tijd dat we daar waren (mei), maar ook zo was het toch al het bekijken waard. Helaas ontbreekt het de eigenaar aan tijd; alleen het gieten van elke plant apart kost al twee volle dagen.

Het complex bestaat uit vier met elkaar verbonden kassen en wordt in de winter door kolen verwarmd. Naast het werk in de kas vragen natuurlijk ook gezin, woning en werk hun tijd en aandacht. Daarbij komt dan nog de uitstapjes van Tsjechische en Slowaakse cactusverenigingen richting deze collectie.

Bij zo'n grootte vraagt men zich wel af waar een keer de grens bereikt wordt. Het is een liefhebberscollectie, evenwel met Europese allure. Voor Ariocarpus-fans, maar eigenlijk voor alle cactusliefhebbers, is deze collectie een must bij een bezoek aan Praag en omgeving. In deze kassen kan men wekenlang vertoeven zonder zich te vervelen. Wij zullen bij een volgende reis naar de CSSR hiervoor zeker meer tijd inruimen.

Gekomen aan het einde van dit verslag wil ik mede namens mijn vrouw een ieder bedanken voor de enorme hartelijkheid en gastvrijheid die wij overal ondervonden. Een hartelijkheid, die van binnenuit komt en die gelijkgezinden waar ook ter wereld van elkaar ondervinden.

Hansagasse 1, DDR 2500 Rostock-1

Vertaling: Ludwig Bercht

*
* * *

Mesembryanthemaceae (LVIII)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

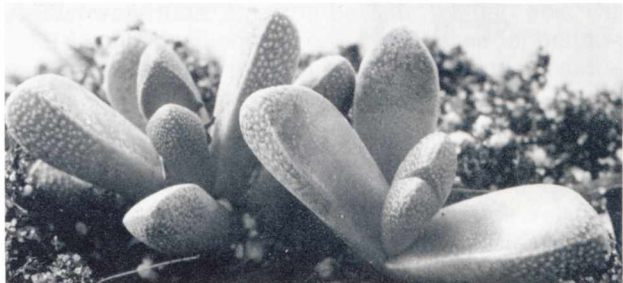
88. *Neorhine* Schwantes (= *Rhinephyllum* N.E. Brown)

(afgeleid van neos = nieuw en van rhine = rij, gelid)

Deze geslachtsnaam komen we nog wel eens een enkele keer tegen. Als soorten worden dan genoemd *N. pillansii* en *N. bolusiae*.

Het geslacht is evenwel zo nauw verwant aan *Rhinephyllum* dat het zowel door Herre als door Volk beschouwd wordt als synoniem van *Rhinephyllum*.

Het geringe, te verwaarlozen, verschil ligt in de vorm van de zaaddozen. Voor de verdere beschrijving mogen wij dan ook verwijzen naar het te zijner tijd te bespreken geslacht *Rhinephyllum*.

Neorhine pillansii

89. *Octopoma* N.E. Brown

(afgeleid van octa=acht en poma=bedekken, beschermen; met acht hokdeksels)

Dit geslacht van dwergstruikjes is weinig bekend en zover wij weten zijn er geen planten van in cultuur. In de catalogussen van kwekerijen en zaadleveranciers komt men het ook niet tegen. De aanvankelijk vlezige stengels en blaadjes verhouten en verdrogen na enige tijd, zodat er een struikje met rechtop staande, stijve takjes ontstaat. De gladde, tegenoverstaande bladeren zijn aan de basis vergroeid en omvatten ter plaatse dikwijls de stengels. Van de behandelingswijze, de cultuur, is weinig bekend. Zoals bij de meeste struikvormige Mesems het geval is, zullen er zich geen problemen voordoen indien slechts gezorgd wordt voor een voedzaam, zandig grondmengsel en een lichte standplaats.

Afgaande op de verspreidingsgebieden in de natuur behoeven de planten uit dit geslacht niet zoveel water. Dat wil uiteraard niet zeggen dat zij gedurende de groeiperiode, in onze zomer, niet begoten mogen worden. Voorkomt echter dat de planten uitgroeien tot ijle, losse bossen. Juist het gedrongen karakter van struikmesems is, naast de bloeiwilligheid, de charme van deze planten. Vermeerdering kan geschieden door zaaien en door stekken. Bij het stekken neemt men een zijtakje met een 'hieltje'. Een hieltje is een klein stukje dat men met een scherp mesje van de hoofdstengel afsnijdt en dat aan de stek blijft zitten. Men snijdt dit stukje glad af, verwijdert het dunste puntje en doopt het in stekpoeder. Na enkele dagen drogen kunt u de stekken in zeer zandige grond oppotten. Zo nu en dan nevelen om uitdrogen te voorkomen en het stekpotje of -bakje, zoals gebruikelijk, op een beschaduwde

plaats zetten. Na beworteling oppotten in de normale grond. Nogmaals willen we benadrukken de stekken van struikmesems in het algemeen niet te laat in het jaar te snijden. Eind juli, begin augustus is de goede tijd. De stekken hebben dan nog de gelegenheid goed te wortelen en zich voor te bereiden op de droge rusttijd. Herre schrijft dat het geslacht slechts 3 soorten omvat; Jacobsen houdt het op 8. De bloemkleuren zijn rood of strogeel. Het verspreidingsgebied ligt in de Kaapprovincie (Namaqualand, Clanwilliam- en RIVERSDALE-DISTRICT).

(wordt vervolgd)

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht
Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge

Tekening A. de Graaf

Octopoma inclusum
naar een afbeelding in Herre, The
Genera of the Mesembryanthemaceae

Haken en ogen bij *Mammillaria mazatlanensis*

J.J. DE MORREE

Binnen de vereniging hebben de werkgroepen een eigen en boeiende plaats. De afdelingen brengen liefhebbers bij elkaar die allerlei geslachten vanuit verschillende oogmerken verzamelen. De werkgroepen daarentegen richten zich b.v. op één bepaald geslacht om zich daar verder in te verdiepen. De werkgroep Succulentenbescherming richt zich op een ideëel doel: het indammen van de stroom natuurimporten om uitroeiing te voorkomen. Het nut van een werkgroep voor de hele vereniging kan zijn dat uitgewerkte ideeën worden gepubliceerd in het maandblad. De Matucana-werkgroep is hiervan een goed voorbeeld. Bij de *Mammillaria*-werkgroep komen ook regelmatig onderwerpen aan de orde die voor een grotere groep liefhebbers wetenswaardig kunnen zijn. Die onderwerpen kunnen theoretisch van aard zijn, zoals bij de discussie over verwantschap van soorten. Anderzijds is een verslag van praktisch onderzoek of ervaring ook leerzaam; b.v. zelffertiliteit of hybridiseren van soorten, mate van winterhardheid of van kiemkracht van zaden onder diverse omstandigheden. Het lezen van resultaten van een werkgroep zet mensen aan tot denken en eventueel tot onderzoeken. Een werkgroep voor succulenten heeft het in Nederland aanzienlijk moeilijker dan een werkgroep voor paardebloemen. De laatste kan gemakkelijk de polder in om ondersteunend veldonderzoek te doen. Een fors deel van de discussies in een succulentenwerkgroep strandt op de constatering, dat we ter plaatse zouden moeten gaan kijken om een indruk te krijgen van groeiomstandigheden, variabiliteit van een soort of verwantschap tussen soorten. Dat is ook weer de handicap van het volgende onderwerp, dat ik voorbereidde als toelichting op de soort *Mammillaria mazatlanensis*.

Langs de westkust van Mexico, van Sonora tot Colima, komt een groep haakdoornige *Mammillaria*'s voor met grote paarsgekleurde bloemen. Het zijn slanke planten die sterk spruiten. In het al dan niet verre verleden hebben deze planten al naar gelang de vindplaats of op grond van hun bedoorning diverse namen gekregen: *M. mazatlanensis* (1905), *M. occidentalis* (1923), *M. sinaloensis* (1929), *M. patonii* (1931). Ook een naam als *M. littoralis* duikt even op. Qua bedoorning hebben ze over het algemeen 12-15 uitstralende randdoorns en 3-4 middendoorns, maar in één geval slechts 1. De grootste, meestal de onderste, middendoorn is omgebogen en de 2-3 overige recht. Deze rechte, zgn. subcentrale doorns kunnen zo dicht tegen het plantelichaam aanliggen, dat ze alleen door de kleur of door de iets grotere lengte zijn te onderscheiden van de randdoorns. Soms steken ze net zo uit als de omgebogen of gehaakte middendoorn.

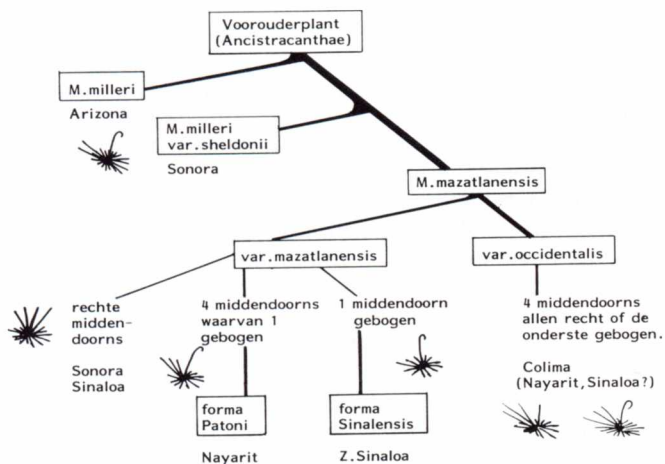
De ritmiek van de gehaakte en 1-3 rechte middendoorns is een bekend thema bij het gros van de *Ancistracanthae*. Daartoe behoren ze dan ook. De Heer Neutelings heeft in 1983 in Succulenta een duidelijk pleidooi gehouden voor het reduceren van het aantal soorten van het *M. mazatlanensis/occidentalis*-complex.

Hunt en Pilbeam zijn hier ook mee bezig geweest. Het terugbrengen van een aantal beschreven soorten door ze tot variëteit of forma om te benoemen vraagt inzicht in hun onderlinge verwantschap. Ik zal proberen door het opstellen van een hypothetische evolutielijn eventuele onderlinge relaties doorzichtiger te maken. Een aanname is dat de haakdoornige *Mammillaria*'s zich ontwikkelden in de zuidelijke staten van de USA en Noord-Mexico. (Er

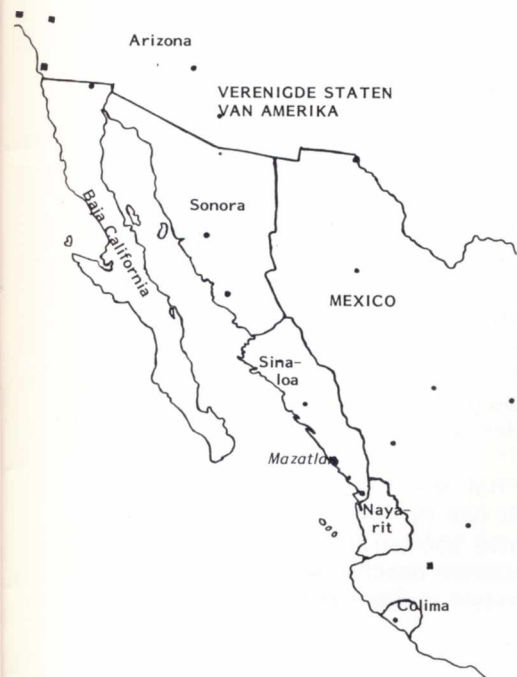
leefden toen overigens daar nog geen mensen om die streken zo te noemen.) De populaties die zich aan de westelijke periferie bevonden en Baja California veroverden ontwikkelden zich door de lokale omstandigheden onder andere tot de *dioica*-groep. De populaties die naar het zuiden langs de Mexicaanse westkust voortgang maakten pasten zich ook steeds aan. De planten in Zuid-Mexico zullen dus qua kenmerken het verst afstaan van de haakdoornigen in Arizona. Terwijl de uitbreiding naar het zuiden doorgaat, ontwikkelen de populaties die zich op een bepaalde plaats gevestigd hebben zich verder. Dan ontstaat een reeks van planten die een afspiegeling is van de ontwikkeling die vroeger plaatsvond. Het schema en de geografische kaart proberen het voorstellingsvermogen te ondersteunen.

In het noorden, in de Sonorawoestijn, vinden we nu *M. sheldonii* (*M. milleri* var. *sheldonii*). In het midden vanuit Sonora via Sinaloa naar Nayarit vinden we *M. mazatlanensis* met de vormen *patonii* en *sinalensis* (*sinaloensis*). In het zuiden in Colima groeit *M. occidentalis* (of *M. mazatlanensis* var. *occidentalis*). De typevindplaats is Manzanillo. Een aantal auteurs vermeldt dat de var. *occidentalis* ook voorkomt in Sinaloa en Nayarit, maar deze auteurs rekenen de *patonii*- en *sinalensis*-vorm dan onder *M. occidentalis* in plaats van onder *M. mazatlanensis*, wat het verspreidingsgebied van de echte *M. occidentalis* vertroebelt door het veel te groot te maken. Dit dient dus ooit ter plaatse te worden uitgezocht.

Zo redenerend betekent dat, dat de oervorm van *M. mazatlanensis* een plant is met een gehaakte middendoorn. De typeplant van *M. mazatlanensis* heeft volgens Craig 4 rechte, uitstralende middendoorns; hij geeft in "The Mammillaria Handbook" een afbeelding van een plant gevonden door Baxter in 1940 te Maxatlan (zet-fout in de typevindplaats?). Backeberg vermeldt 3-4 rechte middendoorns (stechend); Pilbeam noteert voor *M. mazatlanensis* een rechte tot iets gebogen onderste middendoorn naast een aantal rechte. De *patonii*-vorm heeft de gebogen middendoorn nog wel en de *sinalensis*-vorm heeft door selectie de rechte middendoorns verloren. Het feit dat *M. mazatlanensis* al globaal beschreven is door Schumann in 1901, maakt dat deze plant de typeplant werd van een groepje haakdoornigen, terwijl dat haakdoornige nu juist bij *M. mazatlanensis* niet zo duidelijk naar voren komt.

Hypothetisch ontwikkelingschema van Mam. mazatlanensis.

Mammillaria mazatlanensis
fa. *patonii*

Foto: Th. Neutelings

Was de haakvormige *M. patonii* eerder beschreven dan had iedereen bij het vinden van "mazatlanensis" geconcludeerd dat hier sprake was van een aardige rechtdoornige vorm van *M. patonii* en zou de naam wel *M. patonii* var. *rectispina* geworden zijn. De geschiedenis is echter anders verlopen.

Bij de gevolgde gedachtengang is de rechtdoornige vorm dus een specialisatie van de haakdoornigen. Een mooie analogie hiervan vinden we bij *M. oliviae* als rechtdoornige vorm van *M. milleri* (*M. milleri* var. *oliviae*) en *M. multidigitata* als een rechtdoornige vorm van *M. dioica* (*M. dioica* var. *multidigitata*). Ook *M. albicans* en *M. slevinii* zijn rechtdoornige Ancistracanthae. Alle zojuist genoemde rechtdoornigen hebben in de zaailingfase overigens wel een gehaakte doorn die bij doorgroeien verdwijnt.

De conclusie van dit verhaal kan dus zijn dat alle variëteiten of vormen van *M. mazatlanensis* niet zozeer een haakdoorn hebben ontwikkeld, maar dat *M. mazatlanensis* deze juist is kwijtgeraakt. Dit verhaal heeft niet de pretentie om weer een nieuwe indeling te geven voor het *M. mazatlanensis*/*occidentalis*-complex. Een hypothese zal door onderzoek eerst uitgebreid moeten worden onderzocht en getoetst. Daarvoor ontbreken me nu de mogelijkheden. Misschien kan door het weergeven van genoemde ideeën over de ontwikkeling van soorten een verdere discussie of een onderzoek op gang worden gebracht.

Literatuur:

C. Backeberg, Das Kakteenlexikon

R.T. Craig, The Mammillaria Handbook

Th.M.W. Neutelings, Is het *M. mazatlanensis*/*occidentalis* complex wel zo complex? Succulenta Vol. 62 (5) 1983.

Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam

Winterharde Opuntia's

PETER MANSFELD

In het algemeen wordt aangenomen dat cactussen woestijnplanten zijn en daarom bijzondere culturomstandigheden nodig hebben om in ons West-Europa te kunnen overleven. Velen weten echter ook dat er schijfcactussen (*Opuntia*'s) zijn die vrij uitgeplant onze vochtige, zonarme en koele winters doorstaan.

Naast deze winterharde *Opuntia*'s kennen we ook soorten uit ondermeer de geslachten *Echinocereus*, *Tephrocactus*, *Corynopuntia* en *Micropuntia*, die op een beschutte standplaats en bij afdekking tegen teveel neerslag in de herfst en winter te kweken zijn zonder kas.

De wonderlijke vormen, maar vooral de mooie grote bloemen in de voorzomer en de vaak felgekleurde, eetbare vruchten geven ons vreugde aan de cultuur van deze planten.

De hier afgebeelde soort *Opuntia humifusa* Raf. werd al in 1830 door de natuuronderzoeker C.S. Rafinesque-Schmaltz beschreven. Het is aan haar variabiliteit te danken, dat vele auteurs nieuwe soorten dachten te onderkennen. Zo zijn er in de loop der jaren 17 soorten beschreven, die alle tot deze soort gerekend moeten worden. Daarnaast worden thans 5 geldige variëteiten erkend.

Het is te begrijpen dat de leek er niet meer uitkomt.

Een schadeloosstelling geeft deze plant via haar 6 tot 9 cm grote zwavelgele bloemen.

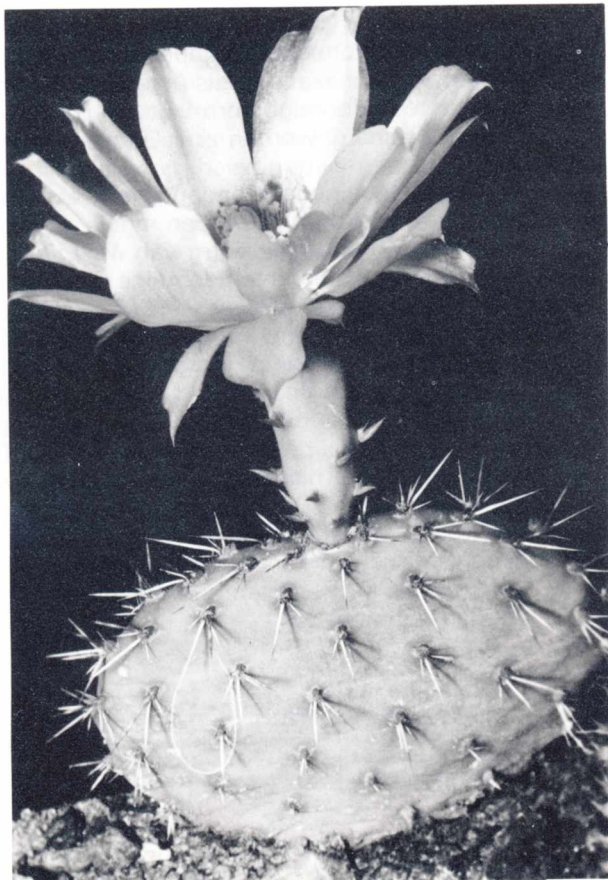
Alhoewel deze soort goed in de tuin gedijt, kan ze ook in de vensterbank gekweekt worden. Geplant in een los en zanderig substraat met een plaats op het zuiden of oosten zal zij het ook in de centraalverwarmde nieuwbouwwoningen goed doen.

Hansagasse 1, DDR 2500 Rostock

Vert.: Ludwig Bercht

Opuntia humifusa

Foto van de schrijver

Botanische tuinen in noordoost Spanje

J.H. DEFESCHE

Voor de vijfde keer organiseerde de heer Sterk een reis naar Blanes, 70 kilometer ten noorden van Barcelona gelegen. De bedoeling was natuurlijk om een aantal tuinen en kwekerijen te bezoeken, vooral op het gebied van de succulenten. In dit blad is vroeger (1985, nr. 11 en 12) al een artikel verschenen onder de titel: "Ontdekkingsreizen in Europa" over enkele van deze botanische tuinen. De schrijver van dat artikel en onze gids was dezelfde persoon, zodat niemand over deskundige begeleiding te klagen had! Eerlijk gezegd zagen wij erg op tegen de lange busreis, in één keer naar Spanje. Maar gelukkig viel het mee. Het is te doen! De aankomst in het zonovertogen Blanes maakte alles goed. De hele week hadden wij schitterend weer en hoge temperaturen. Je kon je gewoon niet voorstellen dat het er wel eens anders kan zijn. Maar na thuiskomst kregen wij de televisiebeelden te zien van het noodweer en de grote overstromingen in deze zelfde streek.

De deelnemers aan deze excursie zijn wel aan hun trekken gekomen! Overweldigend zijn de indrukken die deze parken en tuinen op ons maken, niet alleen door de grote exemplaren van zuilcactussen, Agave's en andere grote succulenten, maar ook door de prachtige aanleg. Er is uitstekend gebruik gemaakt van de soms grote verschillen in hoogte, waardoor schitterende doorkijkjes en vergezichten ontstonden. Deze tuinen liggen aan zee, wat natuurlijk het klimaat beïnvloedt maar ook de fraaie ligging tot gevolg heeft. Wat ook opvalt is de goede verzorging van al deze tuinen. Keurig ligt alles er bij. Zal dit met het stijgen van de lonen in de toekomst nog op te brengen zijn? Laat ons hopen.

In dit voor veel succulenten blijkbaar ideale klimaat groeien sommige soorten als in het land van herkomst. Natuurlijk niet alle soorten. Opuntia's, zuilcactussen, Agave's, Ferocactussen en een aantal Euphorbia's en Aloë's hebben de overhand. Ze zijn vooral door hun afmetingen bijzonder spectaculair. Natuurlijk zijn er ook vertegenwoordigers van vele andere geslachten aanwezig, ofschoon sommige geslachten praktisch geheel ontbreken b.v. Parodia.

Ideaal klimaat schreef ik hier boven, maar dat is maar betrekkelijk. Zo eens in de dertig jaar slaat helaas het noodlot toe. Vorst en sneeuw. Iedere succulentenliefhebber weet wat de gevolgen zijn. De verliezen zijn groot. De vorst en de sneeuw duren nooit lang, maar dat maakt weinig uit voor de planten. In februari 1985 gebeurde het in Noordoost-Spanje en veel planten moesten het loodje leggen. Grote groepen Euphorbia's, Aloë's en Aeoniums werden pap. Nu is er van die ramp weinig meer te bespeuren (behalve foto's). Veel nieuwe exemplaren zijn aangeplant maar het zal nog wel een paar jaar duren voordat de grotere Aloë's en Euphorbia's het aanzien hebben van voor de ramp.

In alle reisgidsen voor deze streek wordt de botanische tuin van Blanes, Marimurtra, genoemd. Deze tuin wordt dan ook druk bezocht. De Costa Brava, de woeste kust zoals dit gebied genoemd wordt, is een van Spanje's oudste toeristengebieden en wordt nog steeds door zeer grote aantallen buitenlanders bezocht. Daarom is het verwonderlijk dat andere botanische tuinen veel minder druk bezocht worden dan Marimurtra, tenminste in de tijd dat wij er waren. Hier ligt nog een taak voor de V.V.V.'s! Marimurtra (vertaald de zee- en Mirtetuin), is een schitterend geheel. Niet alleen succulenten zijn er te bewonderen maar ook talloze andere gewassen. Meer dan 3000 soorten bomen, struiken en andere planten, zegt men. Deze tuin heeft men min of meer

Marimurtra

Foto's: W. Sterk

geografisch ingedeeld naar inheemse planten, Australische, Afrikaanse soorten enz.

In tegenstelling tot deze tuin is de eveneens bij Blanes gelegen tuin Pinya de Rosa bij de toeristen veel minder bekend. Ik heb er al een opmerking over gemaakt. Hoe dat komt? Misschien omdat het in de reisgidsen niet wordt vermeld of omdat het vroeger een particuliere tuin was? Maar dat laatste is toch onderhand een flink aantal jaren geleden. Al lang kan iedereen dit park bezoeken. Bij succulentenliefhebbers heeft deze tuin een grote naam. Backeberg werkte in deze grote verzameling van Fernando Riviere de Caralt. Noemde Backeberg dit niet de grootste *Opuntia*-verzameling op de wereld? Het is een schitterend park met prachtige groepen succulenten. Grote groepen van eenzelfde soort b.v. *Echinocactus grusonii*. Toch is wel te merken dat succulenten die ook in dit klimaat veel aandacht en verzorging nodig hebben, sterk achteruitgegaan zijn, b.v. de soorten uit het geslacht *Echinocereus*.

In Barcelona, tegen de helling van de Montjuich-heuvel, waar ook de Olympische Spelen gehouden zullen worden, ligt het Cactuspark Costa y Llobera. Het ligt tegen de vrij steile helling en heeft een mooi uitzicht op de oude haven van Barcelona. Ook hier weer, ik moet het maar steeds herhalen, schitterende groepen planten, een prachtig geheel. Men wandelt soms door wouden van zuilcactussen, vele meters hoog. Ook andere succulenten, zoals *Astrophytum*s, vallen op.

In Vilassar werd de particuliere collectie van de heer Duran bezocht. Een grote gunst! Verbluffend zo'n verzameling enorme importen in onberispelijke staat. Prachtige exemplaren van moeilijk te kweken soorten uit Neder-Californië. Dit alles in een tuin waar geen grassprietje verkeerd staat. Haast

Pinya de Rosa: Echinocactus grusonii

steriel. Ook was er een collectie Bonsai's zoals ik er nog nooit een gezien heb.

Eveneens in Vilassar bezochten wij de firma Florispania, de enige importeur van grote palmen en andere bomen en struiken uit Midden- en Zuid-Amerika, de Filipijnen en Japan. Er schijnt een grote markt te zijn voor deze tropische bomen en planten. Ze zijn beslist niet goedkoop. Een palm kost toch gauw enkele tienduizenden guldens. Nadat de planten weer aan de groei gebracht zijn, is de eerste keus voor de export. Showkassen en botanische tuinen b.v. in Duitsland, zijn de klanten. De tweede keus is voor de openbare parken in Zuid-Spanje en Italië. Waar zouden anders al die palmen vandaan komen, daar er in Europa maar één inheemse palm voorkomt: de dwergpalm, *Chamaerops humilis*.

Helaas was het bezoek aan de verzameling van de cactuskweker Clavisa van te korte duur. De eigenaar en rondleider moest een vliegtuig halen, daardoor konden wij slechts in sneltrainvaart deze particuliere verzameling bekijken. Toch tijd genoeg om het geheel te overzien.

Een prachtige verzameling, die voor een deel ook dient om de kwekerij van zaad te voorzien. Er waren daar heel bijzondere planten. Er wordt ook veel geëxperimenteerd met entingen. Het valt op dat men daar met een eenvoudiger kassenbouw toe kan dan hier. Bij de firma Florispania was men degelijker kassen aan het bouwen.

Tot slot werd ten noorden van Blanes, bij Calella, een botanische tuin bezocht. Heerlijk rustig en weer fantastisch gelegen met schitterende vergezichten over zee. Ook hier weer treft de prachtige verzorging. Een tuin met veel liefde en kennis aangelegd.

Alles bij elkaar een prachtige en leerzame reis, waartoe niet alleen de tuinen hebben bijgedragen, maar ook het schitterende weer, waardoor men tot diep in de nacht buiten kon zitten en glaasjes limonade(!) nuttigen. Dank aan allen voor het aangename gezelschap, speciaal aan de heer Sterk voor de organisatie en zijn enthousiaste leiding. Moge hij nog lang in goede gezondheid zijn krachten aan Succulenta kunnen geven.

Voor wie zich interesseert voor de bomen en planten langs de Middellandse zee bestaat er een goed boekje voor de liefhebber, tot voor kort heel goedkoop in de uitverkoop bij V&D: Bomen en Planten langs de Middellandse zee door Helge Vedel, Zutphen 1978.

Kruislandseweg 20, 4724 SM Wouw

* *
*

De indeling der cactussoorten (V)

E. CROMBEZ

De periode tussen Salm-Dyck (1850) en Schumann (1900)

Na het overzichtswerk van Prins Salm-Dyck van 1850 (zie vorige aflevering) waarin ongeveer 800 soorten zijn vermeld, worden in de daaropvolgende jaren, een bloeiperiode in de cactushobby, zeer vele nieuwe soorten beschreven. Zo vermeldt Haage er in 1865 in zijn katalogus reeds 1120, dus een zeer grote toename van al of niet terechte soorten in zo'n 15 jaar tijd. Dat deze niet steeds onder te brengen waren in de 20 geslachten, voorgesteld door Salm-Dyck, is begrijpelijk. Daarom werden er steeds maar weer nieuwe geslachten opgericht. Deze worden hieronder chronologisch weergegeven (voor de periode 1850-1900).

1856	Cactodendron Bigelow
1858	Schlumbergera Lemaire
1860	Eulychnia Philippi Aporocactus Lemaire
1861	Cleistocactus Lemaire
1862	Consolea Lemaire
1868	Coryphantha Engelmann Tephrocactus Lemaire
1872	Eriogyne Philippi
1880	Ficindica St. Lager
1883	Maihuenia Philippi
1890	Zygocactus K. Schumann
1894	Lophophora Coulter
1895	Rebutia K. Schumann
1897	Myrtillocactus Console Pterocactus K. Schumann
1899	Cochemia Walton

Wat in deze lijst opvalt is de grote bedrijvigheid van Lemaire bij het opstellen van nieuwe geslachten, althans gedurende de bloeiperiode tot 1868.

* Deel IV, *Succulenta* 1987 nr. 9, pag. 178

Hierna volgt voor de cactushobby een dieptepunt in de belangstelling. Deze belangstelling voor de cactussen neemt weer toe vanaf 1890, vooral onder de impuls van de Duitse plantkundige K. Schumann, die in de periode na 1890 veel over cactussen publiceerde.

De nieuw opgestelde geslachten werden echter niet altijd door de plantkundigen als goede geslachten aanvaard. Dit blijkt ondermeer uit het systeem van de plantkundigen Bentham en Hooker in hun werk "Species Plantarum" (Aangehaald in "Cactaceous plants" van L. Castle in 1884). De door hen aanvaarde geslachten en gevolgde indeling zijn in een tabel weer gegeven.

Tabel

Indelingssysteem volgens Bentham & Hooker

(Aangehaald in "Cactaceous plants" van L. Castle 1884)

Tribus 1. ECHINOCACTEAE (= Tubulosae volgens Salm-Dyck)

Melocactus

- Mammillaria - Eumammillaria
- Coryphantha
- Anhalonium

Pelecyphora

Leuchtenbergia

Echinocactus (Gymnocalycium, Astrophytum, Malacocarpus)

Discocactus

- Cereus - Echinocereus
- Eucereus
- Lepidocereus
- Pilocereus
- Echinopsis

Phyllocactus (Disocactus)

Epiphyllum

Tribus 2. OPUNTIAE (= Rotatae volgens Salm-Dyck)

Rhipsalis (Eurhipsalis, Lepismium, Hariota, Pfeiffera)

Nopalea

Opuntia (Tuna)

Pereskia

U ziet dat dit zeer conservatieve systeem van Bentham en Hooker slechts 13 geslachten erkent, waarvan enkele onderverdeeld zijn in ondergeslachten. De geslachten worden opgesplitst in 2 stammen, nl. de Echinocactusachtigen (voor de bol- en zuilvormige soorten) en de Opuntia-achtigen (voor de soorten die al dan niet permanent bladeren bezitten). Deze indeling staat in schril contrast met de 7 stammen volgens Salm-Dyck (zie vorige aflevering). De indeling in twee stammen is reeds een voorloper op de indeling in onderfamilies, zoals bij K. Schumann in zijn werk "Gesamtbeschreibung der Kakteen" (1898), waarin hij een evaluatie maakt van de bestaande soorten en geslachten. Daarover echter meer in de volgende aflevering in deze reeks.

Literatuur

L. Castle, Cactaceous plants (1884)

K. Schumann, Gesamtbeschreibung der Kakteen (1898)

(wordt vervolgd)

Hildewintera x Echinopsis

W.J.M. STERK

Deze interessante hybride kreeg ik als stek in de botanische tuin van Schönbrunn in Wenen. Verdere bijzonderheden, zoals wie de kruising tot stand gebracht had en wat de soortnaam of cultivarnaam moest zijn, stonden er niet bij.

Ik heb toen om een stek gevraagd, omdat ik er niet van overtuigd was, dat het meer dan een meter hoge zuiltje inderdaad uit deze kruising ontstaan was. Mijn verbazing was dan ook groot, toen het nog geen 15 centimeter hoge en maar 4 centimeter dikke stekje een buitengewoon merkwaardig en schitterend bloempje te zien gaf. De 15 ribben dragen op de areolen 12 bijna witte randoorns van 3 mm lengte en een achttal roodbruine, wat dikkerre, enigszins kegelvormige middendoorns.

De oranjeroze bloemen zijn bijna 10 centimeter lang en ongeveer half zo breed. De buitenste bloemblaadjes zijn afstaand of wat teruggebogen. De binnenste zijn meer opstaand en van dezelfde kleur. Het is niet waarschijnlijk, dat deze hybride, die niet snel op eenvoudige manier te vermeerderen is, binnenkort algemeen verkrijgbaar zal zijn.

Dit is dan ook vooral geschreven om te laten zien, wat er met kruisingen bij cactussen nog mogelijk is.

Hildewintera is volgens de nieuwste indeling bij het geslacht *Cleistocactus* ondergebracht.

Wevestraat 89, 5708 AE Helmond

Een onbekende schoonheid!?

C. WONNINK

Tijdens de vele reizen die ik heb gemaakt met wijlen Piet Lensselink bezochten wij o.a. in 1965 de kwekerij van de Fa. Bouwman in het Westland. Lensselink, een kenner van succulente planten, waarvan de cactussen zijn voorliefde hadden, was een graag geziene gast bij vele liefhebbers in binnen- en buitenland. Zo ook bij de heer Bouwman en al snel mochten we zijn privéverzameling zien.

Een mooie collectie oudere planten trok onze aandacht waarvan één plant in het bijzonder. Het was een zuilvormige cactus met meerdere koppen. Er ontstond een discussie over de herkomst van de plant en de bloei, maar op beide vragen kon géén antwoord gegeven worden. Bouwman vroeg of wij een zij-scheutje van de plant wilden hebben en sneed toen van het oudere exem-

plaar enkele voetstekjes af. Deze waren ca. 2 cm in doorsnee. We waren hem, uiteraard, dankbaar voor deze gift.

Thuis potte ik mijn stekje op in een potje van 6.5 cm Ø. De plant bewortelde snel, groeide voorspoedig en maakte na enige tijd aan de basis enkele zij-scheuten. Een aantal werden opgepot en vonden hun weg naar andere liefhebbers. De plant groeide gestadig en na enige malen verpot te zijn besloot ik haar in de volle grond te zetten om daarin verder te kweken. De omvang was van dien aard geworden dat dit voor mij en de plant het beste leek. Zij heeft inmiddels 13 koppen, waarvan de grootste en dus de oudste 60 cm lang is. De plant bezit 11 ribben die enigszins geknobbeld zijn. De sterk met wol bedekte areolen zijn in een later stadium ook ietwat knobbelig. Op deze areolen

staan ongeveer 16 doorns, waarvan 4 middendoorns in een kruis, terwijl één ervan wat groter is en naar beneden wijst.

Al met al een pracht exemplaar maar... bloeien deed hij niet. In mei 1987 besloot ik hem wederom van nieuwe grond te voorzien en tot mijn niet geringe verbazing zag ik begin juni dat enkele areolen boven in de plant een wat forsere wolvorming gingen vertonen. Eén daarvan zette door. Dus tóch, na 20 jaar, een knop. Omstreeks medio juni had ik zekerheid.

In het beginstadium was de knop sterk behaard, terwijl dat later wat minder leek. De knop was bruin beschud en de lengte werd in een later stadium zo'n 20 cm. De vorm was langgerekt en aan het einde sterk opbollend.

In de avond van 5 september ging de knop open en kon ik voor het eerst de bloem aanschouwen. De doorsnede van de bloem was 17 cm en de lengte tijdens volle bloei 19 cm. De kleur was crème-achtig wit en zé geurde sterk naar vanille. De bloem had 4 bladlagen waarvan de binnenste bloembladen ovaal van vorm waren. De buitenste bloembladen waren wat puntiger. Na 36 uur sloot de bloem zich en trad verwelking in. Tot aan de bloei was mij niet bekend tot welk geslacht de plant behoort, doch thans vermoed ik dat het gaat om *Trichoechinopsis imperialis*.

Hopelijk heb ik hen die deze plant bezitten aan het denken gezet. Graag zie ik in Succulenta enige reacties aangaande deze onbekende schoonheid tegemoet.

Mgr. Nolensstraat 25, 7204 LK Zutphen

* *
*

TIJDSCHRIFTEN

Obregonia, jaargang 8 (1987)

Nr. 1 Liekens opent met een artikeltje over *Turbinicarpus krainzianus*. Gestart wordt met een artikel over het vetplantenrijk. Vervolg van het artikel over bevruchting en bevruchtingstechnieken in de natuur.

Nr. 2 Liekens bespreekt *Lobivia simplex* en gaat in een ander artikel in op het zaaien. Janssens beëindigt zijn verhaal over het liefdesleven van planten.

Nr. 3 Liekens bespreekt *Gymnocalycium leeanum*. Dezelfde auteur belicht ook enkele andere succulenten. Het kunstmatig bestuiven van bloemen krijgt aandacht. Gruwez bespreekt *Boophonia* en *Bowiea*.

Nr. 4 Het landelijke proefnummer (zie Cactus).

Nr. 5 In vertaling wordt de nieuwbeschrijving van *Anacamperos lubbersii* gegeven. Gruwez gaat in op het nut van humus in de grond. Dezelfde auteur beschrijft de kweek en verzorging van *Rebutia's*.

Nr. 6 Hofkens stelt *Dolichothele longimamma* voor. Meurs belicht de mogelijkheden van grondontsmetting en de controle erop. Hoe hoogsucculenten gekweekt en verzorgd moeten worden beschrijven de Van Donkelaars.

Nr. 7-8 Liekens stelt *Nopalxochia phyllantoides* voor. In een artikel wordt ingegaan op wormenmest. Liekens sluit af met een artikel over *Echinocactus grusonii*.

Nr. 9 Liekens gaat in op de taxonomie van *Lobivia* en de verzorging van de daartoe gerekende planten. In de serie over vermeerdering wordt de wind- en waterverspreiding van succulente zaden besproken. Claes vertelt de geschiedenis van de botanische tuin van Keulen. Uit Grusonia is een artikel over zeldzaamheden overgenomen. *Lobivia aurea* is onderwerp van het laatste artikel.

Nr. 10 Een artikel over *Wilcoxia albiflora* opent dit nummer. Ene Wim gaat in op winterhardheid en geeft een lijst van winterharde cactussen.

Nr. 11 Geopend word met een artikel over *Hoodia bainii*. Myriam schrijft over *Melocactussen*.

Nr. 12 Het gehele nummer gaat over facetten van lidcactussen.

Kaktusy, jaargang 23 (1987)

Nr. 1 Chvastek bestudeerde de variabiliteit van *Thelocactus bicolor* en komt tot de conclusie dat er een vloeiende overgang bestaat tussen de verschillende vormen en variëteiten. Stuchlik

vermeldt dat onder de naam *Wigginsia leprosorum* (normaal donkerder bedoornd) ook witbedoornde planten aanwezig zijn in verzamelingen; deze planten behoren meer tot *W. polyacantha*. Mazel vertelt de geschiedenis van *Oreocereus trollii* en *Leuchtenbergia principis*. Slaba stelt *Machaerocereus eruca* voor. Pavlin houdt zich bezig met het voor en tegen van het enten op *Opuntia*. Gratias geeft een korte beschrijving van *Crassula falcata* en Riha sluit af met een artikel over *Mammillaria varieaculeata*.

Nr. 2 Stuchlik stelt *Cochemia maritima* voor en in een tweede artikel *Gymnocalycium uebelmannianum*, Riha *Pterodiscus speciosus* en *Echinocereus primolanatus*, Klikar *Dendrocereus nudiflorus* en Babarek *Neoporteria heteracantha*. Stuchlik beschouwt *Notocactus orthacanthus* vs. *N. allosiphon*, hun historie en de vondsten van Van Vliet. John laat zien hoe soorten als *Strombocactus*, *Blossfeldia* en *Aztekium* wortelecht gekweekt kunnen worden. Vodicka stelt Dr. R. Slaba en zijn verzameling voor.

Nr. 3. Havrdlik stelt *Rebutia vulpina* voor en wijst op de verwisselingen met *R. fusca*. Stuchlik gaat in op het probleemgeval *Gymnocalycium rosanthemum*. Riha beschrijft *Echinocereus pamanesiorum*. Dezelfde auteur beschouwt *Sulcorebutia swobodae* t.o.v. *S. mentosa* en *S. flavissima*. Klikar schrijft enkele woorden over *Mammillaria schumannii*. Slaba bediscussieert de variabiliteit van *Obregonia denegrii*. Gratias gaat in op *Senecio articulatus*. Riha geeft een overzicht van het geslacht *Pterocactus*.

Nr. 4. Havelik stelt *Rhipsalis prismatica* voor. Slaba beschouwt de soorten uit het *Notocactus horstii*-complex (*N. horstii* var. *purpureiflorus*, *N. muegelianus* en *N. purpureus*) en gaat in op de verschillen. Moucka stelt de onlangs beschreven *Mammillaria bambusiphilla* en haar var. *parva* voor. Slaba gaat uitvoerig in op de variabiliteit van *Gymnocalycium saglionis*. Malik vertelt iets over weefselcultuur. Klikar geeft zijn ervaringen met enten op *Echinopsis*. Riha beschrijft *Euphorbia cryptospinosa*.

Nr. 5. Slaba schrijft enige woorden bij de voorplaat, een afbeelding van *Euphorbia flanaganii*. Riha bespreekt *Mammillaria peninsularis* en verwante soorten uit de *Mammillaria*-serie *Macrotelae*. John geeft een overzicht van de problematiek rond *Escobaria zilziana*. Cech gaat in op de fysiologie van de bloei. Mazel beschrijft de ontstaansgeschiedenis van de geslachtsnaam *Echeveria* en de lotgevallen van een botanische excursie uit 1787. Twee artikeltjes gaan over cultuuraanwijzingen. Riha vraagt zich af of *Sulcorebutia* een zelfstandig geslacht is.

Nr. 6. Riha en Subik stellen *Epiphyllum anguliger* voor en geven condities voor de verzorging van epifytische cactussen. Stuchlik gaat uitvoerig in op *Notocactus arechavaletai* en zijn variëteiten, met goede afbeeldingen van de verschillende variëteiten. Havelik gaat in op de problematiek rond *Pseudobolivia ducis-paulii*. Riha geeft de provisorische beschrijving van *Neoporteria subikii*, een species gevonden nabij Trapiche, Rio Choros, Chili en verspreid onder nr. KK 39. Klikar stelt *Parodia nivosa* voor en Chvastek doet hetzelfde met *Pediocactus knowltonii*. Gratias beschouwt *Gasteria armstrongii* en Cech bericht over de desinfectie van zijn zaden met dampen van perazijnzuur. Riha en Subik geven een rechtvaardiging voor het afscheiden van een forma minima van *Oroya peruviana* en brengen een voorlopige beschrijving.

Cactus(vrienden) (1987)

Vanaf 1987 geven de verenigingen Cactusweelde en Cactusvrienden een gezamenlijk tijdschrift uit onder de titel "Maandelijks tijdschrift voor liefhebbers van cactussen, vetplanten en kamerplanten".

Nr. 1 Piens stelt *Parodia schuetziana* voor, mede vanwege het terugvinden van de nieuwbeschrijving ervan. In korte artikelen behandelen verschillende auteurs *Neolloydia conoidea*, bloei van een onderstam, *Pelecypora aselliformis*, *Pachypodium brevicaulis*, *Turbinicarpus laui*, *Brachystelma pygmaeum*, *Adenium swazicum*, *Lantana camera* en *Cephalophyllum*. Neut geeft uiting aan zijn gevoelens bij het zien van een nachtbloeiër, een *Cereus*.

Nr. 2 Cuypers gaat in op de scheidslijn tussen *Echinopsis* en *Lobivia*. Dams vervolgt zijn Mexico-reisverslag. De korte artikelen betreffen *Stapelia kwebensis*, *Echinocereus primolanatus*, *Clerodendrum thomsonae*, *Sulcorebutia alba*, *Gymnocalycium spagazzinii*, *Psammophora longifolia* en *Discocactus boliviensis*.

Nr. 3 Dams beschrijft de belevenissen van 29 juni 1983 (Mexico-reis). Neut constateerde een vreemd verschijnsel van rot, waarbij in zeer korte tijd de planten totaal verrotten en bericht daarover. De korte artikelen gaan over *Dorstenia bornimiana*, *Maranta's*, samenvoegen van geslachtsnamen, *Euphorbia pulcherrima*, *Mammillaria lasiacantha*, *Pavonia multiflora* en *Stetsonia coryne*.

Nr. - Een aantal Belgische verenigingen hebben gezamenlijk de uitgave bewerkstelligd van een proefnummer van een "Nationaal tijdschrift". Liekens opent met een artikel over hybriden. Hofkens gaat in op de naamgeving van onze planten. Keirse stelt *Pterodiscus speciosus* voor, hetgeen Van Hoofstadt doet met *Mammillaria sphacelata*. Gruwez somt op waarvoor *Agaven* door de plaatselijke bevolking gebruikt werden (en worden). Vereycken bespreekt uitgebreid de cultuur van *Fenestraria*. Keirse stelt vier succulente *Pelargoniums* voor. Neut beveelt *Notocactus purpureus* aan. Keirse doet het verzorgen en kweken van *Tillandsia's* uit de doeken en De Ridder sluit het nummer af met een artikeltje over *Lapidaria margaretae*.

Nr. 4 Langenberg opent met een artikeltje over *Hoya multiflora*. Cuypers en Sneyers geven een overzicht van *Mammillaria glassii* en haar variëteiten. Theunissen gaat aan de hand van de literatuur na wat *Notocactus apricus* is. Korte artikeltjes zijn gewijd aan *Euphorbia tortirama*, *Chamadorea elegans*, *Begonia*, *Pachypodium saundersii* en *Melocactus longispinus*.

Nr. 5 Neut stelt *Coryphantha compacta* voor. Piens beschrijft de reis van zaden van een *Parodia*-soort. Meier geeft in vertaling een artikel over cactusalkaloïden. Korte artikeltjes gaan over *Bombax ellipticum*, *Punica granatum*, *Opuntia*, *Echinocereus viridiflorus*, *Senecio*, *Weingartia lanata*, *Submatucana madisoniorum* en *Dorstenia hildebrandtii*.

Nr. 6-7 Artikelen in dit nummer zijn: Hooggebergteplanten, *Echeveria pulidonis*, *Ananas comosus*, *Adenia glauca*, *Stapelia revoluta*, *Cleistocactus villamontesii* en *Sulcorebutia*. Cools gaat in op het verzamelen en bewaren van zaden. Simon Hilden behandelt in een warrig artikel de prikkelbaarheid van cactusmeeldraden.

Nr. 8 Van Hemeldonck behandelt een aantal soorten uit het geslacht *Kalanchoe*. In korte artikelen worden behandeld: *Weingartia neocumingii* v. *trollii*, *Wilcoxia albiflora*, *Hamatocactus setispinus*, *Frithia pulchra* en *Echeveria setosa*. Uit het geslacht *Jacobinia* worden een drietal soorten voorgesteld en wordt ingegaan op de verzorging. De nieuwbeschrijving van *Parodia heteracantha* Ritter ex Weskamp werd vertaald en is hier afgedrukt.

Nr. 9 Is niet verschenen.

Nr. 10 Uit Kakteen/Sukkulenten 1975 is overgenomen (in vrije vertaling) het artikel van Schäfer over de bevruchtungsverhoudingen bij *Notocactussen*. Hoornaert start een artikel over *Astrophytum* en bespreekt hier *A. crassispinum*, *A. senile*, *A. niveum* en *A. coahuilense*. Ook in vertaling verschijnt een vroeger artikel van Weskamp over de vormengroep rond *Parodia culpinensis* en *P. subterranea*. Zeer kort is een artikel over *Orostachys spinosus*. Cools belicht het verantwoord omgaan met bestrijdingsmiddelen.

Nr. 11 Wat succulenten zijn en hoe er mee om te gaan wordt voor beginners uiteengezet. Het artikel van Schäfer wordt afgerond; van Hoornaert bespreekt *Astrophytum ornatum* en *A. asterias*. Lauwers bespreekt *Mimosa pudica*. Piens beschrijft een zaaimethode voor *Parodia*'s. Het laatste artikel gaat over *Anthurium*.

Nr. 12 Uit de KuaS is in vertaling overgenomen een artikel over het vinden van *Mammillaria dodsonii* en *M. deherdtiana*. Hoornaert vervolgt zijn *Astrophytum*-serie. Al dan niet overgenomen uit andere bladen zijn artikelen over *Echeveria agavoides*, *Parodia gibbulosa*, *Billbergia nutans*, *Zingiber officinale*, *Crassula falcata* en het enten van *Parodia*-zaailingen.

Bij het ter perse gaan van dit nummer bereikte ons het bericht dat op 10 juli 1988 is overleden onze voorzitter

Herman Masman

in de leeftijd van 63 jaar.

In het septembernummer zal een memoriam verschijnen.

Het bestuur van Succulenta

INHOUD

Phyllo-sofie - P. van Veen	146
Pyrrhocactus glaucescens - S. Kooij	147
Parodia's in Noord-Argentinië. Expedities van het echtpaar Piltz tussen 1976 en 1980 (slot) - W. Weskamp	148
Enkele interessante Aloe-hybriden - W. Sterk	151
Rhipsalis, planten voor liefhebbers? - F. Süplie	153
Het geslacht Matucana (XVII) - R. Bregman, A. Meerstadt, P. Melis en A.B. Pullen	155
Verzamelingen in Tsjecho-Slowakije - P. Mansfeld	158
Mesembryanthemaceae (LVIII) - F. Noltee en A. de Graaf	161
Haken en ogen bij Mammillaria mazatlanensis - J.J. de Morree	163
Winterharde Opuntia's - P. Mansfeld	166
Botanische tuinen in noordoost Spanje - J.H. Defesche	167
De indeling der cactussoorten (V) - E. Crombez	170
Hildewintera x Echinopsis - W. Sterk	172
Een onbekende schoonheid!? - C. Wonnink	173
Tijdschriften - L. Bercht	174